

Рôкъ XII. Скрентонъ, Па., Четверъ 24-го Марця, 1904. Число 12. Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, March 24, 1904. No. 12.

Русины!

Рускій Народный Дôмъ зачартерованый! Вступайте тысячами въ члены!

Дня 17-го марта „Рускій Народный Дôмъ въ Америцѣ" зôставъ инкорпорованый въ державѣ Ню-Джерзі (State of New Jersey), въ головнôмъ мѣстѣ Trenton, N. J., черезъ стейтового секретаря S. H. Dickinson-а, на пôдставѣ ревизіи державного закону зъ 1896 р. пôдъ заголовкомъ: „An Act Concerning Corporations"

зъ чартеромъ важнымъ на цѣлу Америку!

„РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ДÔМЪ" зъорґанізованый яко чисто бизнесова компанія изъ слѣдуючими правами та привилеями:

„Р. Н. ДÔМЪ" мае право:

1) куповати або наймати землю, управлену або неуправлену;

2) куповати и будовати будынки мешкальнѝ, промысловѝ, бизнесовѝ и тіижь вôдпродувати;

3) закладати и провадити всякѝ институціи просвѣтнѝ, якъ бурсы, ліцеѣ, школы, університеты и бібліотеки;

4) закладати и провадити бюра працѣ;

4) закладати и провадити бюра кольонізацiйнѝ;

6) посылати и пожичати грошѣ;

7) займати ся взагалѣ усѣмъ, що есть потрѣбне для просвѣтного и економічного пôднесеня народу;

Капиталъ основный дозволеный до высоты 100.000 доляр ôвъ.

Сей капиталъ (сто тысячь долярôвъ) буде роздѣленый на подвôйнѝ шеры:

1. Шеры звычайнѝ по $25.00 за штуку (т. зв. „Common stock");

2. Шеры привилейованѝ на 3 процентъ по $10.00 (т. зв. „Preferred stock).

Шеръ звычайный дае цѣле право членьске властителеви.

Шеръ привилейованый дае право на 3 процентъ и по 3 рокахъ на жадане мусить бути черезъ Р. Н. Дôмъ выкупленый. Значить ся, кождый, хто купуе т. зв. шеры „Preferred stock" пожичае грошѣ на 3 процентъ на 3 роки, а по 3 рокахъ усѣ его грошѣ вразъ зъ процентомъ мусять ему звернути ся.

Однѝ и другѝ шеры суть забеспеченѝ цѣлымъ маеткомъ Р. Нар. Дому.

Шеры можна вôдпродувати всегда другимъ людямъ за порозумѣнемъ дирекціи Р. Н. Дому.

Членомъ Р. Н. Дому може бути лише чесный Русинъ або Русинка якъ такожь кожде щиро руске товариство.

Дня 18-го марта, т. е. въ пятницю о год. 8-ôй вечеромъ, въ присутности лоера John-а Heck-а вôдбули ся першѝ зборы основателѣвъ, на котрыхъ выбрано 9 слѣдуючихъ директорôвъ:

1) Ивана Ґлову зъ Excelsior, Pa.
2) Константина Кирчова зъ Jersey City, N. J.
3) Ивана Париляка зъ New York, N. Y.
4) Ник. Пôдгорецкого зъ Jersey City, N. J.
5) Ник. Струтиньского зъ Olyphant, Pa.
6) Алекс. Трембача зъ Yonkers, N. Y.
7) Мих. Турка зъ Priceburg, Pa.
8) Алек. Улицкого зъ Ansonia, Conn.
9) Сем. Ядловского зъ Jersey City, N. J.

Длятого выбрано бôльше людей, близько Ню-Йорку, щобы бодай бôльша половина дирекціи могла въ кождый часъ зôбрати ся для обговореня що-мѣсячныхъ справъ.

Дня 28-го марта, въ понедѣлокъ, о год. 8-ôй вечеромъ вôдбуде ся мітинґъ директорôвъ, на котрôмъ выбере ся урядъ Р. Н. Дому, а заразомъ полагодить ся слѣдуючѝ справы:

а) выбере ся и затвердить печатку компаніи;

б) затвердить ся форму шерôвъ;

в) касіеръ зложить початковый бондъ на 15.000 дол.

г) вôдчитае ся справоздане касове, прійме ся членôвъ и вызначить ся орґанізаторôвъ по плейзахъ, а заразомъ забондуе ся плейзовыхъ, мѣсцевыхъ касіерôвъ;

д) возьме ся пôдъ увагу пропозиціи поодинокихъ директорôвъ и пôдпише ся протоколъ изъ першого мітинґу;

ж) выбере ся банкъ до тымчасового помѣщуваня грошей Р. Н. Дому.

Дирекція крôмъ того вже ухвалила, що грошей не може выймити зъ банку нѣхто самъ оденъ, але що чекъ мусить бути пôдписаный трома именами, а то: председателя, касіера и секретаря.

Русины и Русинки!

„Р. Н. Дôмъ" мае на оцѣ добро цѣлои американьскои Руси, а особливо добро молодого поколѣня, вашихъ дѣтей!

Р. Н. Дôмъ не хоче вôдъ васъ жертвы, не хоче нѣякого дарунку, дурницѣ, а хоче лише трохи розумного довѣрія!

Мы хочемо, щобы рускій Нарôдъ въ Америцѣ пожичивъ самому собѣ на короткій часъ и на процентъ якусь частину зô своихъ ощадженыхъ грошей!

Чижь може бути лѣпша, безпечнѣйша порука, якъ дôмъ?!

А той дôмъ мы купимо сейчасъ, коли збере ся вôдповѣдный фондъ. На теперь маемо заруку въ бондѣ на пятнайцять тысячь и въ чеснôмъ характерѣ такого чоловѣка, якъ Mr. Иванъ Ґлова зъ Excelsior, Pa. Чесный характеръ и маетокъ Mr. Ґловы уже самѝ достаточно ручать за зôбранѝ грошѣ, але мы ще й маемо бондъ на 15.000, и то бондъ першои клясы! Впрочѣмъ касіеръ не годенъ вытягнути грошей самъ, а лишь спôльно зъ председателемъ та секретаремъ!

Тожь кождый, що хоче звати ся чеснымъ Русиномъ, кожда щира орґанізація руска повинна сейчасъ приступити до Р. Н. Дому! Се будучнôсть и сила и богацтво наше и нашихъ дѣтей!

Р. Н. Дôмъ дасть можнôсть добути освѣту **найбѣднѣйшимъ**! Котрый рускій хлопець не буде мавъ зъ вôдки платити на бурсу, за того заплатить Нар. Фондъ, або вôнъ самъ заробить собѣ въ робôтнѣ Нар. Дому. Мы заложимо робôтничу шапу для бѣдныхъ питомцѣвъ бурсы, де они за 3—4 годины зароблять собѣ на удержане.

Крôмъ того Р. Н. Дôмъ заложить бюро працѣ, бюро кольонізаційне и въ загалѣ займе ся тымъ, щобы пôдперти нашихъ робôтниковъ и бизнесменôвъ, щобы усѣмъ своимъ членамъ подати средства до широкого и доброго промыслу, щобы усѣхъ з'еднати на дорозѣ до збогаченя и просвѣты!

Богато и богато мае Н. Дôмъ плянôвъ, щобы з'орґанізовати економічну роботу, щобы подати способъ, якъ выз воли ти ся Русинамъ зъ чужои опѣки, а самымъ ґаздувати своимъ рускимъ грошемъ.

А усю ту величну и прекрасну роботу мусимо зробити мы самѝ и нѣхто иншій, лишь мы Русины!

Чи знаете, що вже днесь богато чужинцѣвъ напыхае ся намъ зô своими грôшми до компанiѣ?! Але мы сказали собѣ, що Р. Н. Дôмъ лише для Русинôвъ мае бути! Мы вѣримо въ тое, що рускій нарôдъ обôйде ся безъ чужои помочи, мы не хочемо, щобы наша праця збогачувала чужихъ предприемцѣвъ!

Тому до роботы рускѝ патріоты!

Вже днесь зôбралисьмо поверхъ 3.000.00 долярôвъ на Р. Н. Дôмъ!

Пôдѣмъ слѣдомъ за такимъ прикладомъ, якъ брацтво св. Ив. Хрестителя зъ Olyphant, Pa, котре купило шерôвъ за 500.00 дол., якъ брацтво св. Василія зъ Priceburg, Pa, котре купило шерôвъ за 300.00. Зачуваемо, що славнѝ брацтва зъ Shamokin, Lansford, Jersey City, Pittsburg, Ansonia, Northampton и другихъ мѣсцевостей куплять шерôвъ еще бôльше. А богато патріотôвъ покуповало вже шерôвъ за $100.00 и 200.00 — кождый пôсля своеи можности и охоты!

Оденъ славный патріотъ зъ Priceburg, Pa, публично заявивъ що самъ купить 100 шерôвъ за 1.000.00 долярôвъ!

Оттутъ покажемось, хто щирый Русинъ! Не штука красно говорити, але штука грôшми пôдперти добре дѣло!

И то не дати, а пожичити на добру поруку, на такій процентъ, якъ и въ банку!

Оттутъ дорога до злуки! Тутъ не ма рôжницѣ, чи хто зъ угорскои чи зъ галицкои Руси! Намъ усѣмъ потреба Н. Дому! Намъ усѣмъ потреба промыслу, усѣмъ потреба дбати за свои дѣти, щобы добились лѣпшои долѣ!

Тому въ Имя Боже! Започалисьмо дѣло, котре воскресить Русь въ Америцѣ, котре положить конець глупымъ сваркамъ по парохіяхъ! Оно пôднесе насъ зъ лѣнивого сну, пôддвигне до роботы, загрѣе найбôльше знеохоченыхъ до невтомимого труду для свого власного гаразду!

Дай жежь Боже, щобы за 3 мѣсяцѣ вôдбулось посвячене величавого Руского Народного Дому въ New York-у, та щобъ у своѣй власнôй хатѣ мали мы хоть зъ пôвъ сотки хлопцѣвъ-бурсакôвъ зъ новымъ шкôльнымъ рокомъ!

Заразомъ просимо посылати грошѣ чекомъ або мони-ордеромъ на имя John Glowa Excelsior, Pa., а на адресу:

Rev. N. Strutynsky, Box 375, Olyphant, Pa.

(На чеку або на мони-ордерѣ мае бути написано John Glowa, Excelsior, Pa, але на ковертѣ (envelope) адресуйте на имя Rev. N. Strutynsky, Olyphant, Pa, щобы листъ пошовъ просто до Олифанту и тутъ бувъ вписаный въ книгу доходôвъ).

Вôдъ Дирекціѣ
„Руского Народного Дому въ Америцѣ".

Рефератъ Орґанізаційный

выголошеный о. Н. Струтиньскимъ на вѣчу въ Olyphant, Pa.

(Конець)

Такъ само скоро розвиваютъ ся и рускѝ банки. Я самъ працювавъ въ одномъ рускômъ банку и то майже вôдъ его заснованя черезъ 1½ року яко директоръ. Той банкъ розпочато дуже невеличкою сумою — пару тысячами коронъ. За першихъ кôлька мѣсяцѣвъ заробило ся всього двѣста кôльканайцять коронъ, якѝ прійшли зъ процентôвъ и вкладокъ на резервовый фондъ. Але вже въ другômъ роцѣ вылучено чистого зыску кôльканайцять сотъ, фондъ резервовый и удѣлôвъ пôднѣсъ ся на пару тысячь, за удѣлы выплачено 6 пр. дівіденды и пару сотъ кор. роздано на бурсы и иншѝ рускѝ цѣли. Въ третômъ роцѣ банкъ мавъ удѣлôвъ и резервы вже кôльканайцять тысячь, чистый зыскъ выносивъ около пôвчварта тысяча, выплачено дівіденду, роздано около 1.000 к. на рускѝ цѣли и розумѣе ся кôлькохъ Русинôвъ мали добру роботу у той институціи. Крômъ того той банкъ пожичивъ селянамъ кôлькадесять тысячь на парцелярію дворской землѣ, котру продавъ панъ, а котру безъ помочи руского банку хлопы не моглибы були купити.

На такихъ самыхъ фундаментахъ стоять усѣ рускѝ банки. Усѣ розвиваютъ ся прегарно, бо не пускають ся на жаднѝ непевнѝ шпекуляціѣ, а пожичають майже выключно на землю, на гіпотеку або на дуже добру поруку. А банковый бизнесъ, розумно проваджений дае такѝ корысти, якъ жаденъ иншій. Єсли першого року чистый зыскъ е 1.000 то другого 2.000 — третого 4.000 и т. д. и т. д. Тожь не диво, що за 9 рокôвъ (вôдъ 1894—1903) засновало ся ажь 54 рускихъ банкôвъ въ Галичинѣ. Не хочу проволѣкати, бо знаю, що е ще богато иншого до обговореня. Я мôгбы подати вамъ кôльканайцять иншихъ прикладôвъ що може зробити добра спôлка. Але гадаю, що вже и сихъ кôлька образкôвъ выстарчить, щобы порушити вашѝ думки та щобъ вы прійшли до такого заключеня:

Якъ то! То тѝ галицкѝ нуждарѣ зôбрали тôлько міліонôвъ для народного, руского добра, а мы тутъ въ Америцѣ, паны противъ нихъ, изъ чимъ покажемось?! И мы тутъ вже кôльканайцять або й двайцять рокôвъ, а де слѣдъ нашои роботы? Де рускѝ банки та другѝ економічнѝ институціѣ? Де товариства просвѣтнѝ, де рускѝ бурсы та школы? Де нашъ поступъ, богацтво та сила?

Нѣхто не вôдповѣдае? — Я вôдповѣмъ. Правда, що въ насъ ще богато бракуе, але не можь сказати, абы американьска Русь спала. Нѣ! Нашѝ церкви, парохіяльнѝ мешканя и школы се найлѣпше свѣдоцтво нашои працѣ. Такѝ рускѝ орґанізаціѣ якъ Союзъ и Соединеніе се признака, якою можемо повеличатись.

И мы вже маемо кôлька рускихъ компаній, що роблять не лихій бизнесъ. Кромѣ того вже днесь богато нашихъ людей мають сторы, сальоны—жиютъ изъ торговлѣ та промыслу. И колибъ зрахувавъ вартôсть усього публичного руского маетку т. е. парохій и орґанизацій въ Америцѣ, выйшлабы такожь показна сума, певно высше 1 міліона долярôвъ.

Выходить, що мы не проспали нашого часу. Але вже нинѣ сего не досыть! Не досыть, що мы зъорґанізовали ся яко греко-католики, намъ треба з'орґанізоватись яко Русинамъ!

Кромѣ церковныхъ та асекураційныхъ орґанізацій, намъ потреба богато иншихъ культурныхъ институцій, котрѝ мають провадити американьску Русь на дорозѣ до поступу. Ихъ потреба скоро, хотьбы и сейчасъ. На се, щобы ихъ мати, потреба много грошей, потреба тысячѣвъ, абы мати и бурсу и Еміґр. Дômъ, бюро працѣ, бюро кольонізаційне и другѝ институціи просвѣтнѝ, культурнѝ — а при тômъ, щобъ ще й можна пôдпомагати патріотичну роботу у старômъ краю.

Вôдкижъ узяти тоту суму?

Я вамъ скажу вôдки. Є таке чародѣйне слово, котре дасть намъ грошей, кôлько самѝ схочемо А се слово то компанія або спôлка. Якъ у краю такъ и всюды по свѣтѣ нинѣ лишь спôлкою можь зробити великѝ грошѣ. Чули вы неразъ за великѝ тросты, спôлки американьскихъ богачѣвъ? Зъ нихъ кождый вартуе міліоны, але не робить самъ грôшми, лишь шукае спôльникôвъ. А фабрики и майны у которыхъ робите, не компанічнѝ?!

А и юніи вашѝ то нѣчо инше, лише величезна спôлка бѣдакôвъ противъ капіталістовъ. И хоть се бѣднѝ робôтники—колижь ихъ міліоны, то й „бітують" неразъ своихъ ворогôвъ.

Та по що се казати намъ Русинамъ, коли въ насъ и приповѣдка каже, що громада великій чоловѣкъ. Мы мусимо признати, що спôлки потреба, лише розходить ся о се, що се за спôлка чи компанія мае бути.

Прошу послухати, якій есть мôй планъ.

Мы не можемо сказати, чого намъ потреба найскорше. Не можемо сказати тому, що всѣ институціѣ здають ся заровно конечнѝ. Не можна будовати Ем. Дому а не мыслити про бурсу и на вôдворôтъ. Щожь зробити?

Треба збудовати усьо наразъ.—Дивлю ся по васъ, чи хто не пôдскочивъ на се слово и мѣркую собѣ, що, не оденъ зъ васъ смѣе ся въ душѣ зъ мене, що я можу щось такого думати.

А однакъ я чую ся, Богу дяковати, цѣлкомъ здоровъ на умѣ и тѣлѣ и кажу вамъ, братя, Русины, не черезъ сонъ, але на явѣ у ясный, бѣлый день:

Мы, Русины американьскѝ, маемо мати найдальше за рôкъ въ Ню Йорку або Джерзі Сіті свôй величавый будинокъ, де будуть помѣщенѝ всѣ потрѣбнѝ рускѝ институціѣ.

Якъ же се зробити? Громадою—спôлкою! Не спускати ся выключно на жертвы а завязати сейчасъ бизнесову компанію!

1. Тую нашу орґанизацію можемо назвати „Рускій Народный Дômъ" (Ruthenian National Home), бо якъ разъ розходить ся о се щобы мати свою руску хату для своихъ рускихъ цѣлей.

2. Се товариство мае на цѣли пôдпирати культурнѝ змаганя Русинôвъ.

3. Р. Народный Дômъ есть товариство бизнесове, основане на удѣлахъ (шерахъ).

4. Дѣйснымъ членомъ Р.Н. Дому стае той, хто купить бодай 1 удѣлъ Р. Н. Дому за 25 долярôвъ. Такій членъ мае всѣ членьскѝ права и зве ся членомъ основателемъ.

5. Крômъ тыхъ удѣлôвъ Р. Н. Дômъ выдасть еще другѝ шеры, або т. зв. облиґаціѣ по 10 долярôвъ. Вôдъ сихъ облиґацій буде обезпеченый 3 процентъ.

6. Такъ шеры основнѝ якъ и облиґаціѣ будуть забезпеченѝ цѣлымъ маеткомъ Р. Н. Дому.

7. Всѣ члены Р. Н. Д. одержать грамоты яко потверждене свого членьства.

8. Всѣ грошѣ, зôбранѝ за удѣлы и облиґаціѣ ужие ся на цѣли Р. Н. Дому, а передовсѣмъ на поставлене вôдповѣдного будынку, де примѣстить ся Руска Бурса и другѝ рускѝ институціѣ.

9. Членомъ дѣйснымъ Р. Н. Д. може бути выключно Русинъ або Русинка безъ взгляду на вѣроисповѣдане вôдъ 16 року житя. Не може однакъ бути членомъ той, хто вырѣкае ся своеи народности або на еи шкоду робить.

10. Р. Н. Дômъ не може служити иншимъ цѣлямъ лише народно-рускимъ.

11. Всѣ удѣлы членôвъ будуть выльосованѝ по утвореню вôдповѣдного желѣзного капіталу. Вôдъ удѣлôвъ буде платити ся процентъ (дівіденда), залежный вôдъ розвого товариства и вôдъ ухвалы загальныхъ зборôвъ.

12. Членомъ Р.Н.Д. може стати такожь кожда правдиво - руска орґанізація (братство, парохія и т. п.) пôдъ такими самыми условіями, якъ и поодинока личность.—Права орґанізаціи въ Р.Н.Д. заступае предсѣдатель орґанізаціи або умысно выбраный повномочникъ.

13. При Н. Д. заложить ся сейчасъ товариство просвѣтне. Оно ввôйде въ зносины зъ тов. „Просвѣта" у Львовѣ, а и зъ другими выдавництвами у краю и постарае ся, щобы кождый членъ Н. Д. що мѣсяця одержавъ бодай одну просвѣтну книжочку. Крômъ того розпише конкурсъ у сторокраевыхъ ґазетахъ на популярнѝ книжочки изъ нашои и чужои исторіи, якѝ у краю не можнобы друковати задля острого тону. Тѝ книжочки будуть друковати ся тутъ и розсылати членамъ Н. Д. Задля того кождый членъ Н. Д. буде платитъ що року 1. доляръ на книжочки та календарь.—Жадныхъ иншихъ оплатъ Н. Д. не буде вымагати вôдъ своихъ членôвъ.—Розумѣе ся, що сю оплату будуть платити лише охочѝ до читаня книжокъ.

14. Цѣлымъ Н. Д. заряджуе голов. екзекут. комітетъ. Вôнъ то мае право пріймати або не пріймати членôвъ пôсля свого добромнѣня.

15. На кождômъ плейзѣ потворять ся мѣсцевѝ Н. Д. (бранчѣ Р. Н. Д.), котрыхъ задачею буде збирати всякѝ грошѣ, призначенѝ на Н. Д. Крômъ того кождый М. Н. Д. буде старавъ ся пôдперти всякѝ культурнѝ рускѝ цѣли на данômъ плейзѣ та буде информувати головный урядъ про всьо, що тойже Г. У. буде запытувати.

16. Н. Д. постарае ся, щобы злучити усѣхъ Русинôвъ до розумнои економічнои працѣ и поручить М. Н. Д. закладати усюды економічнѝ спôлки, а особливо займе ся введенемъ въ житє рускихъ плейзовыхъ банкôвъ пôдъ фірмою „Билдинґъ лонъ асосіейшинъ".

Оттутъ мушу задержати ся, бо се есть друга точка мого проекту, а се роботы по плейзахъ. Ся робота еще може и важнѣйша, тому, що вôдъ неи зависить усьо. Она одна годна поставити насъ на ноги.

Якъ орґанізовати мѣсцевый Народный Дômъ:

1. Екз. Ком. апойнтуе на разѣ одного, двохъ або бôльше орґанізаторôвъ на кождый плейзъ. Ихъ власть тревае такъ довго, поки на мітинґу мѣсцевыхъ членôвъ не выбере ся свôй власный урядъ.

2. Задачею вызначеныхъ орґанізаторôвъ буде скликати якъ найскорше мітинґъ, на котрômъ мае ся представити цѣль Н. Д. и заохотити людей до вступленя до сеи важнои институціи. Коли найменше 5 людей зложать грошѣ, се е заплатятъ свôй повный удѣлъ, то они вже можуть сотворити М. Н. Д. и выбрати свôй урядъ.

3. Урядъ мѣсцевый складае ся зъ предсѣдателя, касіера, секретаря, контрольора и орґанізатора.

4. Усѣ грошѣ за удѣлы и вступне мае урядъ найдальше до 10 днѣвъ по мітинґу водосылати до головного касіера, а списъ членôвъ и суму, яку кождый зложивъ до головного секретаря Н. Д.

5. Грошѣ, якѝ зложать члены на просвѣтнѝ книжочки, задержать ся въ мѣсцевômъ Н. Д. поти, поки не зробить ся докладнои умовы зъ краевыми просвѣтными товариствами.— М. Н. Д. буде що мѣсяця дававъ справоздане, якъ иде робота и чи не можна бы роботу дôстати - яку и для кôлькохъ людей.

6. М. Н. Д. буде старати ся крômъ того мати свою власну бібліотеку и читальню, на що охочѝ до того члены з'обовяжуть ся платити якусь дрôбну мѣсячну вкладку.

7. М. Н. Д. буде опѣковати ся по змозѣ ґрѣнорами, що прійдуть шукати роботы, а котрѝ прійдуть зъ рамени Р. Е. Д.

Хто мусить стати членомъ Н. Д.

1. Всѣ рускѝ орґанізаціи, братства, компаніи, товариства и парафіи. Не ма такъ бѣднои „сосайты", щобы не могла купити бодай 1 удѣлъ за $10.00. Богатшѝ и бôльшѝ повиннѝ куповати ихъ бôльше, божь се не дарунокъ, але хвилева пожичка на процентъ для цѣлои Американьскои Руси, не на корысть попôвъ, але найбôльше на пожитокъ худобныхъ робôтникôвъ рускихъ. Ся пожичка безпечна, бо пожичае ся на таку рѣчь, якъ будôвля и то будôвля бизнесова.

2. А вжежь кождый бизнесменъ обовязаный стати членомъ Н. Д. Вôнъ такожь мае дѣти, котрыхъ може помѣстити въ бурсѣ, вôнъ посылае грошѣ, вôнъ продае шіфкарты, вôнъ може незадовго чималѝ зыски мати такожь изъ Н. Д., коли сотворить ся банкъ и другѝ економічнѝ институціи.

Впрочѣмъ будемо вважати скебомъ такого бизнесмена, котрый не буде мати грамотп и вôдзнаки Н. Д. — Мы не выдираемо силою грошей, але будемо вважати, щобы оминати сторъ и сальонъ, котрый не належить до юніи Н. Д. Сежь вы бизнесмены повиннѝ найлѣпше зрозумѣти, що се не жебранина, але великій бизнесъ, котрый дасть намъ міліоны, если цѣлый рускій народъ приложить рукъ до него. Вы маете спосôбъ на кождômъ кроцѣ сходити ся зъ людьми. Будьтежь горячими аґітаторами сего спасеного дѣла!

3. Не потребую вѣдай говорити, що кождый нашъ священикъ буде членомъ Н. Д. Кождый зъ насъ розумѣе, що се единый спосôбъ поставити америк. Русь на крѣпкѝ основы.

4. А теперь слôвце до васъ усѣхъ братя робôтники, Русины!

Вы найбѣднѣйшѝ, але тутъ про васъ найбôльше розходить ся. Сей Н. Д. мае за головну цѣлъ добро ваше, добро робучихъ людей. Вôнъ то мае подати просвѣту вамъ и вашимъ дѣтемъ, вôнъ мае установити бюра працѣ та бюро кольонізаційне, вôнъ мае притулити васъ яко еміґрантôвъ а шукаючимъ роботы мае тую роботу подати. Однымъ словомъ Н. Д. мае бути для васъ охороною и опѣкою въ новôй вотчинѣ.

Тожь я есмь певный, що богато зъ васъ пôдôпре нашѝ змаганя, я вѣрю, що въ Н. Д. найбôльше членôвъ буде робôтникôвъ, бо усѣ бизнесмены и священики разомъ то лише жменя противъ сотокъ тысячей робôтникôвъ. Вы мусити збітувати усѣхъ. А еслибъ хто вже такій бувъ бѣдный, що не годенъ купити цѣлого удѣлу вôдъ разу, то частями може сплатити у кôлькохъ ратахъ. Тожь чорными вôдъ працѣ руками збудуйте якъ найскорше руску, народну святиню, щобы засіяла руска слава на всю землю Вашинґтона!

А теперь короткій оглядъ, що мы можемо вчинити: Порахуймо нашѝ силы.

Около 100 братствъ „Союза" (рахуймо лише по 1 удѣлови) $2.500. Братства „Союза" возмуть 3 пр. облиґацій що найменше за $5.000. 15 рускихъ парохій (15 удѣлôвъ) $375. Кожда парохія найменше за 100 дол. облиґаціи $1.500 Другѝ орґанізаціи и братства бодай $200. 15 священикôвъ (що найменше 15 уд.) $375. священики куплять облиґацій що найм. за $1.000. 200 рускихъ бизнесменôвъ 200 удѣлôвъ $5.000. Бизнесмены куплять облиґацій бодай за $4.000. Разомъ $19.950.

Отже безъ сотокъ тысячь рускихъ робôтникôвъ збере ся майже **двайцять тысячь!** Кôлькожь дасте вы, братя робôтники?! Се залежить вôдъ роботы, вôдъ аґітаціи усѣхъ нашихъ патріотôвъ! Треба робити *сейчасъ, горячо, чесно и розумно*. Або до року поставимо Народный Дômъ, або звернемо людямъ назадъ грошѣ.

Але нѣ! Мы зачнѣмъ лишь смѣло роботу, а самъ Богъ допоможе въ протягу року доконати велике дѣло: збудовати нашъ Рускій Народный Дômъ!

Такъ отже наша проґрама на теперь: Р. Народный Дômъ.

А наша політика: За рôкъ вôдъ нынѣ его збудовати. Допоможижь намъ Боже!

Листъ изъ старого краю.

Австрійскій парляментъ мае бути скликаный 8. с. м. На денномъ порядку стоить лишь одна справа: ухвалення рекрута на 1904 р. Теперь загаломъ правительство мае найбôльше клопоту зъ рекрутами. Все иньше дасть ся полагодити на пôдставѣ § 14. цѣсарськимъ розпорядженемъ, але контингентъ рекрута хоче правительство все таки полагодити въ законной, парляментарной дорозѣ. Первôстно асентерункъ бувъ уже розписаный на мартъ, бо правительство думало, що парляментъ удасть ся скликати въ лютôмъ, — але зъ огляду на те, що парляментъ зберетъ ся ажъ за тыждень, асентерункъ вôдложено на неозначеный часъ.

Иньша рѣчь, що правительство не буде мати зъ парляменту нѣякои потѣхи. Чехи загрозили безоглядною обструкціею, а коли лише схотять свою грозьбу сповнити, то парляментъ не зможе навѣть рекрута ухвалити и таки треба буде сягнути по § 14.

Зрештою австрійське правительство стараеть ся, кôлько лишь можна обходити ся безъ парляменту, бо й само добре знае, що теперѣшный парляментъ не здôбный до нѣякои працѣ, хиба до сварки, — а перевести радикальну реформу въ державѣ, перестроити Австрію на основѣ національнои автономіи и загального права голосования правительство не хоче, бо воно все ще живе думкою въ ,,старыхъ добрыхъ часахъ''. Та дарма! ,,Старі, добрі часы'' не вернуть ся и Австрія мусить або перестроити ся або розпасти ся.

Бюра посередництва працѣ, про котрѣ вже кôлька разôвъ згадувало ся докладно въ моихъ листахъ, готові незадовго увôйти въ житє, бо, якъ доносять зъ Вѣдня, міністерство внутрѣшныхъ справъ мае вже въ сихъ дняхъ предложити проектъ, ухваленый галицькимъ соймомъ, до цѣсарськои санкціи. Въ той способъ хоче президентъ міністрôвъ дръ Керберъ показати свою вдячнôсть польськимъ шляхтичамъ за ихъ вѣрну службу правительству въ парляментѣ.

Руська національно-демократична партія агітуе теперь, абы высилати до міністерства петиціи зъ просьбою, щобы не предкладати проекту до цѣсарськои санкціи, але тѣ петиціи мабуть нѣчого не поможуть, бо польська шляхта и австрійське правительство вже давно добили торгу о шкôру руського хлопа. Хлопъ мае на панськихъ ланахъ за пôвдурно робити, а щобы не страйкувавъ анѣ не шукавъ десь лѣпшого заробку, то треба його взяти въ руки при помочи бюръ посередництва працѣ. Се-жь зовсѣмъ ясно.

Можливо, що коли бюра посередництва працѣ увôйдуть въ житє, то тодѣ и руському хлопови розяснить ся въ головѣ до решты и вôнъ, зрозумѣвши, куды то йде, вхопить за букъ и зачне робити порядокъ зъ рôжными кровопійцями!... А вже бувъ бы найвысшій часъ!...

,,Хлопські послы''.

Якъ звѣстно, польські шляхтичѣ въ великôй бôльшости повѣтôвъ заступають въ соймѣ и парляментѣ руськихъ хлопôвъ-выборцѣвъ зъ IV. та V. курій. Вôдъ часу до часу спровують тѣ панове до Радъ повѣтовыхъ усѣхъ довколичныхъ хрунѣвъ на вѣче, абы потôмъ можна було похвалити ся довѣремъ ,,народа''.

Таку комедію хотѣли собѣ устроити 28. лютого с. р. польські послы Добошинській и Гізовскій въ Рудкахъ, але перерахували ся. На вѣче зъявило ся богато свѣдомыхъ хлопôвъ, котрі 233 голосами противъ 18 голосôвъ ухвалили панамъ посламъ вотумъ недовѣря за ихъ противъ-руську и противъ-хлопську дѣяльнôсть и завôзвали ихъ до зложення мандату.

Сумна поява.

Минувшого тыжня выкрало ся, що въ касѣ хорыхъ робôтникôвъ будôвляныхъ у Львовѣ браку е надъ 20.000 коронъ, котрі забравъ поволи протягомъ 10 рокôвъ директоръ тои касы Желяшкевичъ. Справа не була бы дивна, — бо мы тутъ до вельликихъ крадежей публичного гроша ажъ занадто привыкли, — коли-бъ не те, що Желяшкевичъ, се одинъ зъ провôдникôвъ польскои соціяльно-демократичнои партіи. Дуже се прикро, що робôтничу кервавицю закравъ той, хто все голосивъ, що дбае о вызволене робучого народа, але ще прикрѣйше, що чоловѣкови позволили ажъ 10 рокôвъ красти грошѣ робôтникôвъ и удавати ихъ приятеля, та що нѣхто не вспѣвъ швидше на слѣдъ крадѣжи. Стало ся се тому, що въ соціяльно-демократичнôй партіи провôдники уважають себе за малыхъ богôвъ, не позваляють контролювати своеи роботы анѣ себе критикувати, а хто противъ нихъ вôдозве ся, того пятнують ворогомъ робôтничои справы и выкидають зъ партіи. Простѣ робôтники вôдъ давна вже нарѣкали на господарку Желяшкевича, але вôнъ бувъ провôдникомъ, и тому годѣ йому було що зробити. Всего того не було бы, якъ бы провôдники въ соціяльно-демократичнôй партіи вважали себе такими самыми людьми якъ и всѣ робôтники, и якъ бы робôтники вважали ихъ не за якихсь богôвъ, противъ якихъ и слôвця сказати не можна, але за рôвныхъ собѣ товаришѣвъ.

Отсей сумный фактъ е наукою, що робôтники повинні дбати, абы въ ихъ партіи запанувала на праву дуъ свобода, рôвнôсть и братерство, абы въ партіи не було ,,провôдникôвъ'' и ,,простыхъ'', лишь рôвнй собѣ люде, товаришѣ, а тодѣ и не буде такихъ сумныхъ фактôвъ.

Тай ще одно: Передовсѣмъ треба побороватп причину усего лиха, приватну власнôсть, котра людей роздѣлила на богатыхъ и бѣдныхъ, черезъ котру безъ приватного маетку годѣ жити, а въ наслѣдокъ того люде стараютъ ся набути той маетокъ, хочь бы и зъ кривдою другихъ. Коли-бъ замѣсть теперѣшнои приватнои власности завела ся власнôсть спôльна; коли-бъ кождый чоловѣкъ мавъ право до всѣхъ богатствъ, якѣ дае намъ мати-земля и вытворюе людська праця; коли-бъ нѣхто не потребувавъ журити ся, що станеть ся зъ нимъ и зъ його родиною безъ маетку, — то люде й не крали бы... И тому до боротьбы противъ приватнои власности повиненъ робучій народъ напружити всѣ свои силы!...

Львôвська поліція

пригадуе вôдъ часу до часу людямъ, що право то не е нѣяка свята рѣчь, — якъ собѣ деякѣ наивнѣ думають, а лише законне, санкціоноване державою насильство сильного надъ мôцнымъ. Минувшого тыжня вôдбувала поліція кôлька ревізій у руськихъ студентôвъ, шукаючи за російською революційною літературою, яку російскі революціонеры выдають заграницею и тайно перевозять до Росіи. Львôвська поліція хоче въ той способъ охоронити Росію передъ революційною ,,заразою''. Права до такихъ ревізій поліція не мае, бо книжки чи ґазета, заборонена въ Росіи, не е ще тымъ самымъ заборонена въ Австріи, а австрійська поліція не е поліцією російського правительства, — але поліція мае за собою державну силу и може робити, що хоче. Люде можуть обурювати ся, ухвалити на вѣчу остру резолюцію противъ такого поступованя, — але держава мае за собою силу тай робить, що ѣй подобаеть ся.

И не буде добра, доки цѣлею державъ, буде панувати надъ горожанами. Для того треба бы людямъ, що дѣйстно бажають свѣтовои свободы, бороти ся противъ усякого примусу та покласти собѣ идеаломъ свобôдныи громады свобôдныхъ людей, громады, въ якихъ не було бы нѣякого примусу надъ людьми.

1. марта 1904. *М. Л.*

РОСІЯ.

(Листъ 5.)

Война выбухнула. Сотки тысячь селянъ и робôтникôвъ, якъ зъ боку Росіи, такъ и зъ боку Японіи, приневолені ити боронити інтересы російськихъ та японськихъ капіталістôвъ, добувати имъ Корею, де-бы вони могли свои товары збувати, — приневолені ити рѣзати ся, вбивати братъ брата, не позискуючи для себе нѣчогосенько, ба навѣть роблячи собѣ велику шкоду, — бо уся вага войны, усѣ наслѣдки ее головнымъ чиномъ ляжуть страшеннымъ тягаромъ на спину працюючого люду, того самого люду, що кровью та потомъ своимъ збудовуе щастя для ,,избранныхъ мира сего''; — бо пôсля войны будуть десятки тысячь вбитыхъ та покалѣченыхъ, тимъ паче, коли выбухне всесвѣтня война, а сього пôсля того, якъ повставъ конфліктъ межь Росією а Англією, Туреччиною а Болгаріею, треба чекати; — бо сотки тысячь родинъ лишать ся безъ батькôвъ, матери безъ сынôвъ, жѣнки безъ чоловѣкôвъ, сестры безъ братôвъ; — бо цѣлый край, той край, въ котрому що року бувае голодъ, де збѣднѣлый народъ не выплативъ державѣ ажъ цѣлый міліярдъ рублѣвъ*), повиненъ теперь напружити усѣ свои остатнѣ силы, абы тôльки дати урядови потрѣбнй грошѣ задля сіеи проклятущои войны и въ наслѣдокъ сього, звестись нѣнащо, сплюндровати ся, тымъ паче, коли — якъ то завше бувае — пôсля войны прийде по ,,Росеѣ-матушке'' царь-голодъ въ супроводѣ рôжныхъ пошестей.

Якъ-же вôдносить ся до цього лиха народного суспôльство російське?

Якъ и треба було ждати, пôсля выголошеня войны по краю пôшла завзята агітація на користь войны, абы пôдняти патріотичне почутє народа, абы користуючись його темрявою, розпалити въ ньому ненависть до ,,некультурного(?) азіята'', що зважився ся ,,переступити (!) права (?) Росіи (російськои буржуазіи?) на Сходѣ.'' Пригадують татаръ, що колись приходили зô Сходу и руйновали Росію. Вызывають забути сварки про-межь себе (себ-то революційний змагання народу противъ уряду и капіталістôвъ) и однострайно стати проти загального (?) ворога, що вживаючи ,,коварство'' (хитрощѣ), де-коли побивае ,,нашихъ'', бо тôльки тамъ, де згода, тамъ и сила, бо тôльки згодою можемо звоювати ворога. Брешуть по часописяхъ про справжный станъ войны. Урядъ забороняе що-денну продажь часописей ,,за неправдивй звѣстки зъ поля войны'' (напр. ,,Петербур. Газету'') и т. д. и т. д. Одно слово — вживають усѣхъ засобôвъ, абы тôльки ,,бренѣли струны'' патріотизму народа російського.

На перший разъ це вдало ся урядовôй буржуазіи. Въ великихъ мѣстахъ выбухають патріотичнй демонстраціи, правительство одержуе спôвчуваючй адресы, земства ухвалюють давати на войну грошѣ, — межь иньшими — московське земство подарувало ажь цѣлый міліонъ руб. Навѣть студенты приставають до тихъ демонстрацій, або утворюють свои власнй.

Але яке мѣсце займае въ цихъ выбухахъ патріотичного почутя самъ народъ, що складаеть ся зъ селянъ та робôтникôвъ, чи дасть ся вôнъ одурити себе, про це поки ще нема звѣстокъ въ нелеґальнôй пресѣ. Можна думати, що неорганізована маса зъ початку пôде шляхомъ реакційныхъ елементôвъ державы та буржуазіи, але тôльки зъ початку, поки безпосередно не вôдчуе на собѣ ,,смачныхъ'' результатôвъ походу ,,культурнои'' Росіи на ,,некультурну'' Японію, та поки на чолѣ ее не стануть революційнй партіи.

Що-жъ до сихъ останнѣхъ, то вони збирають ся страшенну агітацію повести проти правительства, що кинуло 130-ти міліоновый народъ на поталу гуртка капіталістôвъ, хочуть доконати його попереду, нѣжь воно само знищить ся пôсля войны такъ, якъ знищилось крѣпацтво пôсля Севастополя, хочуть примусити його заключити миръ, а тимъ самымъ показати всьому свѣтови його нездатнôсть, його безсилє управляти народомъ на засадахъ абсолютного монархізму.

О скôлько те вдасть ся имъ, чи загине правительство пôдъ напоромъ народнихъ масъ, чи збанкрутуе воно само пôсля войны, то побачимо въ недалекôй будучности, а поки що мы хочемо звернути увагу читачѣвъ на цѣкавй звѣстки, котрі подала въ ч. 58 за ц. р. ,,Искра'' та котрі такъ чи сякъ тежь стосують ся до войны.

Въ осени минулого року въ мѣстѣ Венденѣ (Прибалтійскій край) пôдчасъ приймôвъ рекрутôвъ, були розкиданй друкований вôдозвы ,,Геть мілітаризмъ!...'' Були выпадки, коли салдаты самѣ брали на себе роззширюване вôдозвъ межь своими товаришами... Теже саме стало ся въ м. Фрідріхштадтѣ, де розкидано поклики: ,,До рекрутôвъ'', пôдписанй ,,Революційна спôлка рекрутôвъ'', въ Якобштадтѣ, Крізбургѣ, Віндавѣ, Лібавѣ, Мітавѣ, Ріґѣ, Айдтумѣ (?). Въ мѣстѣ Талсенѣ... розширено вôдозвы: ,,На увагу салдатôвъ'', ,,До рекрутôвъ''... ,,Геть мілітаризмъ!''... Пôдчасъ присяги багато салдатôвъ вôдмовились повторяти слова священика и мовчали увесь часъ... Въ Гробинѣ... були выпадки, коли рекруты одривали ,,кокарды'' зъ написомъ: ,,За вѣру, царя и отечество'' и на ихнѣ мѣсце прилѣплювали вôдозвы, кажучи: ,,Отъ кому повинні присягати!'' Въ Ростовѣ ,,Листокъ ,,до рекрутôвъ''... бувъ зручно розширеный, не вважаючи... на поліцію та жандарôвъ. Рекруты ходили, спѣваючи революційнй пѣснѣ и кричали: ,,Геть самодержавіе!'' Де-кôлька разôвъ побито поліцію. На молебни, коли пôпъ заспѣвавъ ,,Царю небесный'', почулась по-межь рекрутôвъ ,,марсельеза''. Наконець опозиційный настрôй выявивъ ся въ одмовѣ вôдъ присяги до 20 чолов.''

Цѣ факты говорять за себе. И це передъ войною! Додамъ до сього ще, що въ нелеґальнôй літературѣ часто-густо можна подибувати такй вырази: ,,Заведи добрй стосунки зъ мѣсцевыми салдатами.''

Вважаю потрѣбнымъ подати тутъ ще телеграму зъ Пôдволочискъ, котра трошки може показати, якъ вôдноситъ ся до войни народна маса: ,,Около 50 козакôвъ зô сотнѣ козацькои, що стояла на пограничнôмъ кордонѣ коло Задниšовки а дôстала приказ вырушити сейчасъ на Сходъ, перейшло на нашъ бôкъ здезертирувавши на австрійську територію'' (Дѣло ч. 25 за ц. р.).

Въ тôмъ же числѣ ,,Дѣла'' умѣщено телеграму зъ Петербургу, въ котрôй говорить ся, що ,,на першй вѣсти про неудачу въ японсько-російськôй войнѣ вôдбули ся тутъ демонстраціи проти міністра Плевого''.., але цю звѣстку поки що не стверджено.

Берно (Швайц.) 20, II. 1904.

И. Д—енко.

*) Отъ де-кôлька чиселъ, що показують, скôльки селяне за цей рôкъ не выплатили податкôвъ[выкупнихъ] за землю: Полтавська та Чернигôвська губ. по 2 процентъ, Донській Край — 15 пр., Харкôвська губ. — 50 пр., Курська — 81 пр., Саратовська — 178 пр., Воронѣжська — 197 пр., Московська — 225 пр. (,,Хозяинъ'' 1903 р. ч. 50). Казанська — 562 пр., Оренбурська — 583 пр., а Уфимська навѣть — 613 пр. (,,Революц. Россія'' 1904 р. ч. 39.) Нечуванй цифры! Але що вони правдивй, такъ те свѣдчить хочь бы й те, що ,,Хозяинъ'' — леґальна часопись.

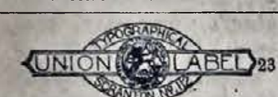

„SVOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian (Little Russian) Weekly published every Thursday at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN, Pudlisher anb Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16. 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
До старого краю на рôкъ	$2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року	$1.00
До старого краю на пôвъ року	$1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Безъименитыхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы те, що напише, було друковане въ „Свободѣ“ въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Пятницю вечеръ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Хлопы а Росія.

Дѣйсно, тôлько збаламученый рускій хлопъ москвофілъ може горлати, що Росія то одиноке прибѣжище для бѣдного, нещасного люду.

Подивѣть ся, якй тамтого тыжня выдавъ для хлопôвъ права міністеръ справъ внутрѣшныхъ, панъ Плеве.

Перечитавши тѣ права, доходимо до выcноску, що хлопы мають и дальше зôстати хлопами, а паны-дѣдичѣ мають и дальше панувати. Новѣ права кажуть, що „хлопы мають остати правно вôдьособненѣ; хлопы мають жити у „комунахъ“; хлопы не можуть продавати своихъ власныхъ грунтôвъ, хотяй заплатили индемнізацію, тобъ то зложили выкупъ; хлопôвъ и дальше можна бити рôзками, и рôзки мають бути тôлько для хлопôвъ.“

Ось и реформы, якй достанешь зъ ласки царя нужденный, бѣдный россійскій хлопе!

Замѣсть просвѣты достанешь рôзки, замѣсть волѣ достанешь битя, замѣсть ненарушимости твоеи особы достанешь кару, якои навѣть чорнй та червонй люде въ другихъ освѣченыхъ краяхъ нѣколи не „удостоять ся“.

Дивись, народе, яке те царство, яке тобѣ захвалюють нещасни москвофулы! Дивись, и самъ роздумуй! Тыжь прецѣнь чоловѣкъ, и не може въ тобѣ не вôдозватись серце на видъ мученого, такъ московского, якъ и руского, народа.

Пôдъ осудъ чес читателямъ „Свободы“.

Перестерѣгаю всѣхъ чес. читателѣвъ передъ Иваномъ Даньковскимъ, колекторомъ зъ „Carnegie, Pa.“ що збирає жертвы на будову рускои церкви въ „Carnegie“ Pa.

Чому перестерѣгаю? Бо згаданый колекторъ, то безхарактерный напастникъ.

Ось послухайте:

Кôлька недѣль тому, зайшовъ вôнъ до рускои парафіи въ „Troy N. Y.“ на колекту; поступивъ и до мене, яко мѣсцевого душпастира. При свѣдкови Ф. Телепъ зъ West Troy N. Y. зъ котрымъ разомъ прийшовъ, розповѣдавъ вôнъ менѣ, якъ то не по християнски а навѣть не по людски принявъ его „польскій ксьондзъ плебанъ“ зъ Stamford, Co. коли у нього просивъ въ своимъ часѣ потвердженя колекторскои книжки.

На доказъ свого оправданого жалю, показавъ менѣ вôдповѣдну записку, записану по словеньски колекторомъ зъ Stamford, Co. (Имя його здаесь менѣ А. Данько).

Але не тôлько що показавъ, щей просивъ, щобъ тую записку подати до прилюдной вѣдомости въ рускôй часописи. Я його волю сповнивъ. (На то свѣдокъ: дяко-учитель зъ Troy, N. Y.)

Переписавши записку живцемъ по словеньски, пôславъ я ю до часописи „Свобода“ зъ примѣткою, що помогло о. Обушк. братаня ся зъ айришскими біскупами, та щей зъ увагою до Амер. Русинôвъ, якъ мають вони на будуче обходити ся зъ рôжными „матечками“, „сьостжичками“ и имъ подобными.

Про цминтарь якійсь тамъ Олифантскій я словечкомъ не згадувавъ, анѣ о. Обушк. о циганьства не посуджувавъ.

Наразъ, нѣ сѣло нѣ пало, з'являесь въ „Ню-Йоркôй шматѣ“ Ч. 8. зъ дня 23 Февруара с. ст. 1904, стор. 3, шпальта 2 на долинѣ допись зъ „West Troy N. Y.“ пôдписана высше згаданымъ Іоанномъ Даньковскимъ зъ Carnegie, Pa., въ котрôй кидаесь вôнъ на мене мокрымъ рядномъ, такъ цѣлкомъ по москвофильски.

Чоловѣкъ, що не вмѣе и трохъ слôвъ по людски злѣпити (коли збиравъ колекту, то якъ розказують люде, просивъ такъ: „офѣруйте на церковь въ Карнеґі, Богъ васъ за се не скаре“) отже той такъ глибоко вченый, пише: будьто бы я безъ его вѣдома „штучкою“ вымантивъ и выписавъ зъ його книжочки записку про „ксендза зъ Stamford, Conn.“ називае мене за се запроданцемъ, фарисеемъ, ворогомъ трираменного креста и що тôлько закажена слина нанесла ему на языкъ.

Питаю ся: за що? чижь то не напасть? чи не безхарактерность? чи не москвофільска пôдлôсть?

Судѣть самѣ добрѣ люде, та гонѣть таку публѣку зъ хаты!

А рускимъ парафіянамъ зъ Карнеґі, Па. раджу, высылати по колекть когось другого, чоловѣка зъ честею та сумлѣнемъ.

о. Д. Добротворъ,
рускій священикъ въ Troy, N. Y.

Допись.

Зъ Yonkers, N. Y.

(Польска культура въ Нюйорскôмъ Домѣ свентего Юзефа.)

Дня 2 лютого с. р. дôставъ я телеграму зъ Касельґарды въ Ню Йорку вôдъ свои краянки зъ сусѣдного села, зъ Галичины. По отриманю телеґрамы выѣхавъ я до Ню Йорку и припадково стрѣтивъ свѣжо прибувшого Поляка зъ пôдъ забору російс. Знаючи добре, що въ згаданôмъ мѣстѣ е польска институція, котра дае помôчь свѣжимъ еміґрантамъ — запровадивъ я его, на его жаданє, до Дому свентеґо Юзефа, 117 Broad str. Коли тѣ добродѣѣ побачили, що то еміґрантъ, заразъ показали ему свое добре серце. Отъ, на примѣръ, зъявивъ ся урядникъ того Дому (я бувъ наочнымъ свѣдкомъ сего), и злôснымъ голосомъ поспитавъ, czy pan Polak? — на що отримавъ вôдповѣдь: такъ есть. Пе pan ma pieniędzy? — Коли чоловѣкъ зô страху не мôгъ вымовити анѣ слова, тогды панокъ крикнувъ: Co pan w lesie wyrósł? а еще гôршимъ, остршимъ голосомъ поспитавъ: Czy pan jadł dzisiaj obiad? jeżeli nie, to idź zapisz się do siostry! А треба знати, що то бувъ урядникъ того dobroczynnego domu. Прошу собѣ теперь выобразити, що той панокъ потрафивъ въ Америцѣ такъ грубо обôйтись зъ своимъ братомъ, щожь допера мусять робити польскѣ шовіністы зъ нашимъ рускимъ народомъ въ Галичинѣ! Єсли той панокъ зъ własnym rodakom такъ обôйшовъ ся, то якъ же нашѣ братя мусять стогнати пôдъ ярмомъ польскои культуры, котра есть въ Галичинѣ! Я не мавъ на цѣли судити того польского дому, але хочу представити польску господарку на вôльнôй земли, де суть рôвнѣ права для всѣхъ. Й коли тамъ обходить ся такъ гарно ze swoim bratem то щожь мусять вытерпѣти нашѣ братя Русины, якъ достануть ся въ такѣ руки и мѣжъ той poczciwy ludek, а есьмъ певный, що нашихъ Русинôвъ заманюють соткамъ до того dobroczynnego domu. Вы дорогѣ родимцѣ возьмѣть собѣ примѣръ зъ того факту, который я ту представляю и возьмѣмъ ся разъ до того не бесѣдою але зъ удѣлами, абы мы могли мати свôй дôмъ, свою институцію, въ котрôй бысьмо могли приняти и порадити своихъ братôвъ не такъ якъ въ тôмъ Нюйорскôмъ dobroczynnym domu. Насъ ту е понадъ 300 тысячъ. Якъ бы каждый давъ принаймѣй по 1 центѣ кождого мѣсяця то за короткій чеѣсъ можемо мати свôй дôмъ еміґраційный и тогды могли бысьмо показати, що мы Русины и потрафимо, а не тôлько що потрафимо але можемо то дѣло привести разъ до порядку и всякимъ опѣкунамъ сказати „засѣ“. И тогды допера покажемо що мы Русины, що мы тѣ, котрыхъ непоборе анѣ найзлобнѣйша рука.

Игнатій Щелецкій

До секретарѣвъ „Союза“!

Грошѣ за календарѣ треба посилати впростъ до редакціи „Свободы“. Хто вôшле грошѣ за календарѣ до касіера „Союза“ мусить намъ о тôмъ дати знати.

Всѣ календарѣ мусять бути розпроданѣ и грошѣ за нихъ вôдосланѣ найдальше до кôнця марця 1904.

Три секретарѣ, що найскорше и найбôльше календарѣвъ розпродадуть и найскорше зашлють за нихъ грошѣ, дôстануть красну нагороду.

Редакція „Свободы“,
Box 353, Scranton, Pa.

Дальше справоздане

зъ жертвъ зложеныхъ въ мѣсяцю лютôмъ 1904 на „Народный Фондъ въ Америцѣ“.

А) ДОБРОВÔЛЬНІ ЖЕРТВЫ:

Lethbridge, Канада. На руки Йос. Бубняка на крестинахъ у Дмитра Селганича зложили по 25 ц. С. Свѣдеръ, Вас. Старчукъ, М. Малаховскій, Й. Бубнякъ, Дм. Селганичъ разомъ 1.25

Yonkers, N. Y. Игнатій Щелецкій зôбравъ на весѣлю 2.00

Shamokin, Pa. На крестинахъ у М. Карпяка зложили гостѣ: по $1.00 А. Лучковець, Д. Карпякъ, Т. Лучковець; по 50 ц. Вас. Ревиякъ, М. Данчакъ, Ив. и М. Корпякъ, Гав. Малинякъ; по 25 ц. М. Амбицка, М. Новакъ, Ф. Новакъ, А. Малинякъ, разомъ 6.50

Olyphant, Pa. На руки Вп. Панѣ Е. Струтиньскои зложили членкинѣ сестр. Брацт. св Варвары 5.00

Derby, Conn. Гавр. Дзядикъ 3.00

На вѣчу въ Олифантѣ:

Ос. Стеткевичъ, учитель зъ Шамокинъ	5.00
о. Ал. Улицкій зъ Ансоніи	5.00
о. Вас. Гривнакъ зъ Бофало	3.00
о. Н. Пôдгорецкій зъ Джерзі Сити	5.00
Ал. Трембачъ зъ Йонкерсъ	2.00
Макаръ Вôльха „	1.50
Андрей Ґела, учитель зô Скрентонъ	50
Семанъ Митренко зъ Олифанту	2.00
Ив. Смакула „	50
Гнатъ Лиґусъ зъ Прайсбурґа	50
Юрко Фалатъ „	10
Стефанъ Сисакъ „	25
Лукіянъ Шеремета, учит. зъ Плимавтъ	1.00
Андрей Савка зô Скрентонъ	1.00

New York. Сим. Богачикъ зôбравъ на крестинахъ у Т. Фещука а то: по 50 ц. Ив. Боярчукъ и Т. Фещукъ; по 25 ц. М. Валько, С. Богачикъ, И. Богачикъ, Гр. Сорочанъ, Й. Фещукъ, С. Дворнякъ, В. Крицукъ, Й. Куглевичь, А. Ґарґулиньскій, Д. Редчукъ, С. Бойко, Л. Вѣтенко, И. Воланюкъ; по 10 ц. К. Рокицкій, Домка Квасновска, Й. Томашевскій, Анна Левковичь; Й. Томашевскій 5 ц., разомъ 4.60

Cross Fork, Pa. Т. Панцьо зôбравъ на именинахъ Теод. Кѣнъ а то: по 50 ц. зложили Теод. Панцьо, Йос. Судя, Андр. Панько, Сид. Мацко; по 25 ц.: М. Кузма, Дм. и Марія Гриценко, Он. Ярошъ, Дм. Бѣльо, Ал. Петрикъ, М. Голикъ, Стеф. Кѣнъ, В. Билиця, С. Хортъ, Т. Дадьо, Анна Дадьо, Р. Панько, Ал. Гавриляк; Т. Судя 20 ц.; Ив. Паньковичъ 15 ц.; по 20 ц.: Андр. Гриценько дитина, Т. Кѣнъ, Олена Мацко дит.; по 5 ц. Марія и Ив. Мацко, дѣти, разомъ 6.25

Northampton, Pa. о. Н. Дмитровъ 5.00

New York. Англикъ Mr. Stolzenberg 2.12

Shamokin, Pa. Иванъ Ґлова зôбравъ на весѣлю Леонтія Ропицкого вôдъ гостей 3.77

Ansonia, Conn. Иванъ Нецьо зôбравъ на балю політ. Клюбу $4.57; Тацяя Избянъска 50 ц., Юстина Пôдбережнякъ 50 ц., Єфроска Шкуратъ 50 ц., разомъ 6.07

New York. На мітинґу тов. „Зорѣ“ за тикеты 1.62

Derby, Conn. Алекс. Горбаль зôбравъ на весѣлю А. Кривоноса вôдъ гостей $3.11; Ал. Кривоносъ 1.00; Ос. Старанчакъ 25; у Г. Горбаля въ Seymour, Conn. Т. Ковтко и Ив. Вѣрхняньскій по 25; у Р. Горбаля въ Derby, гостѣ зложили 1.44; Г. Горбаль 1.00; П. Тузъ 60; дальше Mr. W. F. Harington 50; о. Ал. Улицкій 7.50, разомъ 15.90

Buffalo, N. Y. На руки о. В. Гривнака зложили: Петро Коваль 1.00; Вас. Мельникъ, Ив. Лайтаръ и Ник. Завиcкій по 50 ц.; Дм. Котелець и Фед. Цуприкъ по 25 ц.; Ф. Скробала, Андр. Ґузый, Ив. Лещишинъ и П. Сивикъ по 10 ц.; на мітинґу 94 ц., разомъ 4.34

Б) ЗА МАРКИ НАРОДНІЙ ЗАПЛАТИЛИ:

Syracuse, N. Y. Андрей Варянъ 3.50; о. Ив. Велигорскій 1.00; Buffalo, N. Y. о. В. Гривнакъ 1.96; St. Louis. Mo. о. Й. Чаплиньскій 5.00; Cross Fork, Pa. Т. Панцьо 2.55; Ramey, Pa. о. П. Понятишинъ 5.00; Ansonia, Conn. Т. Цѣркотъ 2.30; New York, П. Кинасевичъ 20; на вѣчу: Ал. Курила зъ Elmira, N. Y. 1.00; Ос. Стеткевичъ зъ Shamokin, Pa. 1.26 и Иванъ Кульчицкій 1.10; Jersey City, N. J. 56; Ford City, Pa. Семанъ Баль 5.00, разомъ 30.43

В) ЗА КНИЖОЧКИ О ВѢЧУ ВЪ ЙОНКЕРСЪ:
прийшло дальше:

Ford City, Pa. С. Баль 50; St. Louis, Mo. о. Й. Чаплиньскій 2.00; Syracuse, N. Y. Анд. Варянъ 80; на вѣчу Ив. Кульчицкій 2.30; Shenandoah, Pa. С. Демчко 50; Jersey City, N. J. Полѣвчакъ 50; Ansonia, Conn. Ив. Нецьо 2.00, разомъ 8.60

Г) ЗА ВÔДБИТКИ ПАМЯТН. БЛ. П. О. АНТ. БОНЧЕВСКОГО:

Derby, Conn. Г. Дзядикъ 1.60; Ford City, Pa. С. Баль 1.00; Buffalo, N. Y. о. Вас. Гривнакъ 5.00; Jersey City, N. J. 50; Syracuse, N. Y. А. Варянъ 70; на вѣчу Ив. Кульчицкій 2.30; Ansonia, Conn. Ив. Нецьо 1.00, разомъ 11.50

Въ Февруарю б. р. вплынуло на Ф. Нар. 145.30
Зъ кôнцемъ Януара було 353.41
До кôнця лютого вплынуло на Нар. Фондъ $498.71

Ив. Ґлова, касіеръ. Ник. Пôдгорецкій, секретарь.

Що чувати въ свѣтѣ.

ТРИ найбôльші політичні партії въ Сполученыхъ Державахъ вже угледѣли собѣ кандидатôвъ на президента при сегорôчныхъ выборахъ. О скôлько доси звѣсно, кандидатомъ републиканьскои партіи буде президентъ Рузвельтъ, демократичнои Горстъ, а прогибіціоністы хочуть дати номінацію ґенералови Майлсъ. Всѣ тѣ кандидатуры мусять еще бути потверджені на головныхъ конвенціяхъ згаданыхъ партій.

Четверта партія — соціялістôвъ, не має доси свого кандидата.

ВЫСША палата конґресу ратифікувала оногды торговельный договôръ зъ королемъ Абисиніи, Менеликомъ. Договôръ є дуже корисный для Сп. Державъ. Король Менеликъ поробивъ Американцямъ такі концесіи, якихъ кромѣ Англійцѣвъ нѣхто еще не має въ Абисиніи.

ПОВСТАНЄ въ Сенъ Домінґо рѣшучо упадає. По двоадневной борбѣ правительственні вôйска заняли минулого тыжня мѣсто Сенъ Педро Демакорисъ, котре було пристановищемъ и одинокою точкою опору для повстанцѣвъ. Въ борбѣ полягло богато повстанцѣвъ, а прочі розбѣгли ся або були заполонені. Провôдиръ ворохобникôвъ, Родриґеръ, утѣкъ въ невѣдомъ напрямѣ.

ДЕМОНСТРАЦІЇ ческихъ студентôвъ въ Празѣ перемѣнили ся въ грôзні заворушеня и явну борбу зъ Нѣмцями. Въ кôлькохъ мѣсцяхъ покалѣчено богато жителѣвъ и повыбивано вôкна, а товпа мѣскихъ гольтѣпакъ почала грабити склепы. Австрійске правительство було спонуканé наслѣдкомъ сего завести въ мѣстѣ станъ облоги. Теперь вôйско удержуе тамъ порядокъ и заворушеня устають. Богато Нѣмцѣвъ повтѣкало зъ мѣста.

АНҐЛІЯ, выкористовуючи халепу Росіи на далекôмъ Сходѣ, чимразъ бôльше втискає ся до Тибету и Персіи, де доси переважали російскі впливы. До Тибету послала она военну експедицію, а въ Персіи одержала послѣдными днями кôлька концесій зъ великою шкодою для російскихъ интересôвъ. Ще одна причинѣ Росія шле до Лондону оденъ протестъ за другимъ и громадить вôйско на границяхъ Тибету и Персіи. Найбôльше ходить еи о Перзію и тамъ найскорше може прійти до оружного конфлікту межъ супорниками. Зъ Лондону телеграфують до американьскихъ дневникôвъ, що ситуація погôршає ся зъ кождымъ днемъ. Анґлія не хоче бути уступчивою, а Росія грозить. На границы Персіи стоить вже кôлькадесять тысячь російского вôйска.

Вôйна на далекôмъ Сходѣ.

Російскі офіціяльні круги заперечують донесенямъ англійскихъ дневникôвъ, будьтобы послѣдна бомбардація Портъ Артура (зъ дня 10. и 11 с. м.) перемѣнила его въ купу румовищъ. Ворожа фльота выстрѣлила тодѣ вправдѣ поверхъ 200 ґранатôвъ, але зъ тыхъ лишь 2 досягнули мѣста. Оденъ впавъ на дôмъ якогось адвоката и убивъ 3 особы, межъ котрыми бувъ властитель дому и баронова Франкъ, а другій експльодувавъ на улици. Кôлька ґранатôвъ впало до пристани и легко ушкодило панцирникъ „Ретвизанъ". Батерія „Голденгілъ" була такожъ влучена ґранатомъ, котрый знищивъ кôлько гарматъ и убивъ кôльконайцять людей. Иншои поважнѣйшои шкоды не було. Въ мѣстѣ вернуло вже все до давного ладу. Склепы отворено, торговельный рухъ розпочавъ ся на ново, а жителѣ привикають постепенно до ворожихъ стрѣльôвъ и ґранатôвъ. Послѣдными днями зъорганізувавъ ся тамъ навѣть сильный вôддѣлъ охотникôвъ, зложеный изъ самыхъ мѣщанъ, котрі взяли собѣ за задачу боронити мѣсто передъ ворогами.

Японьска фльота пôдчасъ той бомбардаціи мала понести о много бôльші и тяжші втраты вôдъ Росіянъ. Зъ Портъ Артура телеграфують дня 18. с. м. що японьскій панцирникъ „Мікаса" ударивъ ся въ часѣ маневрованя при стрѣляню объ пôдводну скалу и бувъ сильно ушкодженый. Загаломъ пôдчасъ бомбардаціи зъ дня 10. и 11. с. м. мало бути ушкодженыхъ коло Портъ Артура 5 японьскихъ кораблѣвъ, а 2000(?) жовнѣрôвъ раненыхъ. Два панцирники и два кружляки вôдôслано до направы до Нагасаки и Сасего. Кораблѣ були ушкоджені наслѣдкомъ зъударения, експльозіи або російскими кулями зъ крѣпости.

Бюро Райтера въ Лондонѣ одержало телеграфічну звѣстку зъ Чіфу, що дня 18. с. м. прійшло вже було до бôльшои битвы на берегахъ рѣки Ялу, въ пôвнôчной Кореи. Депеша говорить, будьто бы Росіяне побѣдили Японцѣвъ и заполонили 1800 японьскихъ жовнѣрôвъ. Близші подробиці про битву и офиціяльне потверджене сеи звѣстки не надослали доси.

— Коло Портъ Артура, якъ доносить парискій „Геральдъ", зведено такожъ коротку битву. Именно, дня 19 с. м. 500 хіньскихъ чунчузôвъ напало пôдъ Чінчавъ на передну сторожу російскои арміи, коли та зовсѣмъ не надѣяла ся нападу. По кôлька-годинной борбѣ чунгузи були вôдперті, але Росіяне втратили при тôмъ 30 жовнѣрôвъ. Втраты чунгузôвъ выносять 4 убитыхъ.

При тôй нагодѣ замѣтимо, що назва чунгузы значить тôлько, що „червоні розбишаки". Є се добро зъорганізовані ватаги хіньскихъ розбôйникôвъ, котрі носять червоні вôдзнаки. Чунгузы суть подôбно неозначеною силою, якъ въ Италіи Мафія, а на Балканѣ вôддѣлы скрайныхъ революціонерôвъ. Вôдъ спокôйного населения берутъ окупъ въ грошахъ або натураліяхъ и лишають его зъ супокою. За те тымъ завзятѣйшу борбу ведуть изъ всякими властями. Свои розбишацкі напады оправдують высшими мотивами, а свое ремесло боронять арґументами, що они ведуть святу вôйну противъ „російскихъ чортôвъ" разомъ зъ ихъ зелѣзницями, телеґрафами и вôйскомъ.

Чунгузы небезпечні для Росіи тымъ, що рôжні хіньскі и японьскі політики орґанізують ихъ потайки и уживають противъ Россіянъ, а за ихъ поступоване не притягають ихъ до себе одвѣчальности. То, мовлявъ, розбишаки здѣлали. Особливо російскимъ зелѣзницямъ грозить вôдъ Чунгузôвъ страшна небезпека, бо они нищать зелѣзничі потяги, де лише можуть. Великій процентъ російскихъ силъ военныхъ, замѣсть ити въ бôй зъ Японцями, мусить пильнувати зелѣзничихъ шляхôвъ и уганяти за Чунгузами.

Цѣкаве, що Хіны не хочуть вôдкликати своеи арміи вôдъ границь полудневои Манджуріи. Протесты и грозьба Росіи не помагають нѣчого. Кореспондентъ лондонского дневн. „Стандардъ" телеграфуе 20 с. м. зъ Тіентсіну, „будьто бы хіньске правительство заявило, що нѣякъ не може вôдкликати своихъ вôйскъ вôдъ хіньского муру, бо оно мусить берегчи цѣлости державы.

Наслѣдкомъ сего Лессоръ, російскій амбасадоръ въ Пекінѣ загрозивъ зôрваннемъ дипломатичныхъ зносинь. Мавъ вôнъ сказати коротко: „Або вôдкликуйте свое вôйско, або російска армія помашеруе за кôлька днѣвъ на Пекінъ".

Выявило ся сими днями, що владивостоцка фльота гуляе собѣ по морю и полюе на японьскій корабль. Недавно бачили ей въ Посіе Бей, а опôсля въ охресности Гакодати. Минулои пятницѣ мала она выплисти зъ Владивостока и удати ся въ напрямѣ Сахалина. Портартурска ескадрона такожъ намагала ся кôлька разôвъ выплисти на поне море, але за кождый разъ була спонукана цофнути ся до пристани передъ численнѣйшою фльотою ворога. Очевидно, обѣ ескадроны хочуть сполучити ся зъ собою и спôльными силами выступити противъ японьскои фльоты.

Найновѣйші вѣсти зъ поля вôйны подаемо понизше въ телеґрамахъ.

Телеґрамы.

Гарбінъ 19. марта. — Російска армія на далекôмъ Сходѣ числить теперь 230 тысячъ люда.

Петербургъ 19. марта. Ту побудовано и спущено на воду 10 торпедникôвъ та антиторпедникôвъ, призначеныхъ для фльоты въ Портъ Артурѣ. Нові кораблѣ будуть зелѣзницею перевезені на далекій Сходъ.

Берлинъ 19. марта. Въ Гарбінѣ засуджено на смерть и розстрѣляно офіцира російского штабу, майора Инокова, которому доказано, що бувъ японьскимъ шпигуномъ. Пересилавъ вôнъ Японцямъ всѣ информаціи, що вôдносили ся до російскихъ плянôвъ военныхъ и рухôвъ арміи.

Пекінъ 20. марта. Хіны приготовляють ся до вôйны зъ Росією.

Чіфу 20. марта. Тифъ и горячка десяткуе японьску армію въ Кореи. Умирає по кôлькадесять людей наразъ.

Лондонъ 20. марта. Російска армія є дуже лихо запровіянтована. Богато жовнѣрôвъ голодуе и мерзне въ пôвнôчной Манджуріи.

Токіо 21. марта. Пôдчасъ послѣдноі битвы японьскои фльоты зъ російскою коло Портъ Артура, Японцѣ полонили оденъ російскій торпедникъ. Изъ залоги російскихъ кораблѣвъ погибло въ тôй битвѣ 30 жовнѣрôвъ.

Чіфу 22. марта. Японьска фльота почала нынѣ бльокувати Владивостокъ поразъ другій. Російскои ескадры нема въ портѣ.

Лондонъ 22. марта. Японцѣ пôслали въ напрямѣ Портъ Артура одну часть своеи фльоты и 15 старыхъ кораблѣвъ, наповненыхъ каменемъ.

Говорять, що тыми кораблями хочуть они закоркувати Портъ Артуръ и замкнути въ пристани російску фльоту.

Ню-Чвангъ 22. марта. Ґенералъ Куропаткінъ, начальный комендантъ рос. арміи, приѣхавъ нынѣ до Манджуріи.

Тіенсінъ 22. марта. Тысячѣ російскихъ жовнѣрôвъ мре въ Манджуріи на кроваву дезинтерію.

Токіо 23. марта. Ту ходить чутка, що Портъ Артуръ упавъ. Японцямъ мало вдати ся высадити вôйско недалеко крѣпости и здобути еѣ зъ стороны суши. Въ борбѣ мало згинути 600 Росіянъ.

НОВИНКИ.

— На численні запитаня братôвъ-Русинôвъ на Вестахъ, повѣдомляю, що перебуваю въ Ст. Люисъ, Мо. а адресса моя слѣдуюча:

Rev. Chaplinsky,
Greek-catholic priest,
1625 So. 11th Str.
St. Louis, Mo.

— ВÔДЪ давна сушать собѣ люде головы надъ пытанемъ, чи на другихъ планетахъ є живі ества? Одні ученій кажуть такъ, другі инакше, але правды годѣ дôйти, бо... нѣхто тамъ не бувъ.

Професоръ Вісліценіюсъ въ одной розвôдцѣ, яку прочитавъ сими днями въ мѣстѣ Штрасбурзѣ, доказує, що майже на всѣхъ планетахъ є житє, окрôмъ сонця. Такъ на мѣсяци, въ глубокихъ борознахъ коры, въ щелинахъ скалъ живуть єстворенія низшихъ типôвъ. На Марсѣ хотай и нема людей, зате є рѣшучо животины и комахи зъ бôльше зложеною орґанізацією, подôбні до земныхъ, позаякъ межъ тыми двома планетами є велика подôбность такъ въ розкладѣ атмосферичныхъ силъ, якъ и въ клÿматѣ.

— ПРО катастрофу що лучила ся при закладаню мінъ въ Портъ Артурѣ, надоспѣли вже близші вѣсти. Англійскі дневники такъ еѣ описують:

Корабель Єнисей мавъ дня 11. лютого заложити 400 мінъ. Щасливо заложено 398 мінъ, але слѣдуюча не хотѣла пôйти пôдъ воду, лише плавала на верха. Єнисей цофнувъ ся вôдъ міны абы до неи стрѣлити, и въ той спосôбъ знищити експльозією. Въ тôй хвили оденъ матрозъ побачивъ, що Єнисей суне на иншу міну. Вôнъ крикнувъ и скочивъ до воды. Але его пересторога прійшла за пôзно. Въ тôй хвили роздавъ ся гукъ и Єнисей розлетѣвъ ся на кусні. На мѣсци погибло 190 людей разомъ зъ капітаномъ корабля, а 90 покалѣченыхъ забрали ратунковí лодки.

По сôй катастрофѣ розшалѣла ся буря и такъ розбуркала море, що майже всѣ заложені міны выплили на верхъ. Абы тѣ міны назадъ повпыхати въ воду, выѣхавъ корабель Бояринъ. Але розшалѣлый выхоръ вхопивъ его и кинувъ о скалу, такъ що Бояринъ розбивъ ся на кусні при чôмъ знову погибло 93 людей. (Инші говорять, що Бояринъ такожъ ударивъ объ пôдводну міну и бувъ розôрваный нею на кусні). Втрата Єнисея є для Росіи тымъ бôльше болюча, що се бувъ еи одинокій корабель въ Портъ Артурѣ до закладаня мінъ. Найгôрше є се, що на тôмъ корабли бувъ плянъ зъ усѣма точками, де вже заложено міны. Решта російскихъ кораблѣвъ черезъ кôлька днѣвъ бояла ся выѣздити зъ порту, абы не попоптрнути ся о міну, заложену противъ японьскои фльоты.

ХТО ВÔДКРИВЪ АМЕРИКУ?

Коли въ 16-ôмъ столѣтю Испанцѣ завоювали Мексико, найшли тамъ цивілізацію и доказы, що она вôддавна еествувала въ Америцѣ. Тодѣ одначе нѣхто не призадумувавъ ся надъ тымъ; ажь значно пôзнѣйше почали историки высказувати здогады, що колыскою американьскою культуры є Азія. Сѣ здогады потвердили недавно буддійскій місіонаръ по свѣжо-вôдбутôй подорожи до Японіи и Калифорніи. Вôднайдені нимъ материялы и пороблені вôдкритя є великои ваги. На основѣ тыхъ жерелъ звѣсный ученый, д-ръ Лятушъ-Тревеле доказуе, що передъ вôдкритемъ Америки черезъ Колюмба були зносины межъ новымъ а старымъ свѣтомъ вже въ 5-ôмъ столѣтю передъ рождествомъ Христа, та що Америка пôдлягала впливамъ азійскои культуры, а вôдкрили еѣ хіньскій місіонарѣ.

Зъ Камчатки черезъ Алеуцкі островы або море Берінґа приходили они до Аляски, а звôдси вздовжъ Тихого океана йшли до Мексико. Документы, найдені черезъ буддійскихъ місіонарôвъ въ Калифорніи, є наглядным доказомъ сего. Дальше свѣдчать объ тôмъ народні перекази, звычаѣ Индіянôвъ, ихъ религійні обряды, нащадки старыхъ будôвель и руины святинь буддійскихъ, роскиненыхъ вздовжъ побережа Америки вôдъ Аляски до Панамы.

Въ исторіи Китаю часто находимо згадку о краю Фусунъ або Фусу, прôзваного такъ вôдъ дерева, яке тамъ росло. Єго описъ пригадує намъ агаву або рôдъ альоесу, що и теперь находить ся въ Мексико.

За панованя китайского цѣсаря Ву-Ті въ 402 роцѣ ѣздивъ до того краю буддійскій пôпъ Гуи Шенъ, (уродженый въ Кабулю) и привѣзъ звôдти одну таку агаву.

Другій цѣсарь выправивъ 458 року пятьохъ буддійскихъ місіонарôвъ для навернения Фусунѣ. Въ старинныхъ архівахъ китайскои державы находять ся описи сего краю, его будôвель, продуктôвъ и мінеральныхъ богатствъ. Описи є вѣрнымъ образцемъ Мексика. Ца добавокъ и въ самôмъ Мексику можь часто стрѣнути ся зъ переказами про буддійскихъ місіонарôвъ. Лишили ся тамъ такожъ слѣды азійскихъ впливôвъ у первѣсной архітектурѣ и въ мовѣ первѣсныхъ жителѣвъ. Величезні святинѣ Юкатану своею будовою и прикрасою пригадують индійскі та китайскі пагоды; въ руинахъ въ Компечъ, давнôмъ краю Азтекôвъ, найдено статуи Будды, якъ тажожъ божки зъ головою слоня, котрі є азійского походженя.

Все те промовляе за гіпотезою, що не Колюмбъ анѣ Норманды вôдкрили Америку. Въ дѣйсности вôдкрили еѣ Азійцѣ, а именно Китайцѣ — буддійскій місіонарѣ.

The Anglo-Continental Travelling-Office (Анґльо-континентальне Бюро подорожи) 1400 Mc Kean Street, Philadelphia, Pa. доносить, що зъ днемъ 25. Февруаря 1904 перестало въ Філядельфіи истнувати.

Справы „Союза".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель } о. М. СТЕФАНОВИЧЬ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь } С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ } АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ
NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря ....Вас. Гришко
SCRANTON, PA.
Заст. касіера.................И. Глова
EXCELSIOR, PA.

Раднй:

М. Турокъ...............Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ..........Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь............McKeesport, Pa.
Андрей Добошь.........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ...............Yonkers, N.Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 долярôвъ посмертного за мужа, а 300 долярôвъ за жену и другй запомоги въ разѣ иншихъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убезпечити вашй дѣти за таншй грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ достанете больше якъ деинде.

УПОМНЕНЄ!

П. Секретарѣ!

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза", на пôдставѣ котрого члены приступаючи до „Союза" а маючи высше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцьвъ по вступленю предложити менѣ метрику урожденя.

С. Ядловскій.

Вôдозва.

ВП. Панове секретарѣ!

Якъ вѣдомо Вамъ, наближаесь Головна Конвенція, котра вôдбудесь въ Шамокинъ, Па. Понеже § 17 статутôвъ Р. Н. Союза пôдъ буквою в) наказуе, що кождый членъ мае заплатити 25 с. на выдатки Головнои Конвенціи, проте взываю Васъ всѣхъ застосоватись до повысшого параґрафу и вже зъ початкомъ марця б. р. стягати вôдъ Вашихъ членôвъ по 25 ц. Тымъ самымъ прошу выровнати всѣ залеглй довги за значки Р. Н. С., книжочки платничй и статуты. Особистыхъ, въ тôй справѣ, листôвъ, не буду розсылавъ. Информацій, що до выбору делеґатôвъ огорошу пôзнѣйше.

Зъ глубокимъ поважанемъ
С. Ядловскій, гол. секретарь.

ОГОЛОШЕНЄ.

ВП. П. СЕКРЕТАРЪ СОЮЗА!

Прошу разъ на все собѣ запаматати, що грошѣ належачй до Р. Н. Союза высылайте на имя: Alex Sharshon, treas., Shamokin, Pa., а не на мое имя, тôлько тй монi ордеры и чеки выписанй на имя Alex Sharshon засылайте просто до мене а самъ вôдошлю до касіера.

С. Ядловскій, гол. секретарь.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

АЛЕКСАНДЕРЪ ЗВОЛИНЬСКІЙ, членъ Р. Н. Союза вôддѣлъ 4 въ Джерзі Сити, Н. Дж., упокоивъ ся 19 Февруара 1904 въ Бережанахъ, Галичина. Покôйный належавъ до Р. Н. Союза вôдъ 25 червня 1901.

СИДÔРЪ ОСЮРАКЪ, членъ Р. Н. Союза вôд. 30 въ Бреславѣ, Па., померъ 3 марця 1904. Покôйный походивъ зъ Галичины, села Прибышôвъ, повѣта Сянôкъ. До Союза належавъ вôдъ 24 Февруара 1901. Полишивъ родичѣвъ въ старôмъ краю.

Вѣчная имъ память!

Ч. 214. КВІТЪ $253.50

на тысячу двѣста трийцять сѣмъ корôнъ, котрй ц. к. Судъ повѣтовый въ Горлицѣхъ отримавъ яко посмертну запомогу по бл. п. Иванѣ Яблчикъ зъ Ропы для малолѣтныхъ дѣтей зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Ц. к. Судъ повѣтовый Вôддѣлъ I. Горлицѣ дня 11 лютого 1904.
Smolecki.

Ч. 279. КВІТЪ $100.00

на сто долярôвъ, котрй п. Марія Салонъ отримала яко надзвычайну запомогу по хорнмъ мужу Петрѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Shamokin, Pa., Марець 1904.
Марія Салонъ.
Свѣдки { Теодоръ Олесеневичь, Мойсей Демчко.
Гавр. Малиняк, предсѣд., С. Горощакъ, секретарь.

Ч. 275. КВІТЪ $21.00

на двайцять оденъ долярôвъ, котрй п. Яцентій Посацкій отримавъ яко посмертну запомогу по сыну Осифѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Jessup, Pa., Марець, 1904.
Яцентій Посацкій.
Свѣдки { Фільо Сенько, Иванъ Гроцъ.
Демко Хованець, предсѣд., Иванъ Сенько, секретарь.

Рухъ въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ЧИТАЙТЕ БРАТЯ!

Повѣдомляю всѣхъ членôвъ бр. св. Йоана Хрестителя въ McKeesport, Pa., вôддѣлъ 48 Р. Н. Союза, що мітинґи вôдбуваютъ ся всегда въ першу недѣлю по першôмъ о годинѣ пôвъ до другои пополудни. Ухвалено на мітинґу, що котрый членъ черезъ лѣнивство не явить ся на мітинґъ, заплатить 25 цнт. кары, а зъ урядникôвъ котрый не явить ся заплатить $1.00 кары.

Дня 3-го цвѣтня с. р. вôдбуде ся чвертьрôчный мітинґъ, на котрôмъ буде ся читати доходъ и розходъ братскій.

Котрй братя выѣхали вôдъ насъ черезъ бракъ роботы, нехай приѣжджають до насъ назадъ, бо тутъ теперь робота пустила ся добре, такъ що кождый може роботу достати. Отже приѣжджайте чимскорше а достанете роботу и впишете ся до нашого братства и Р. Н. Союза, бо то есть першій приятель для чоловѣка въ Америцѣ, бо жаденъ зъ насъ не може сказати на передъ, що насъ чекае, и яку буде мати будучность.

Петро Фринцко, предсѣдат.,
Теодозій Каськôвъ, секрет.

ОГОЛОШЕНЄ.

Першій разъ вôдбуде ся **Великій Феръ (Томбола)** въ Jersey City, N. J. въ гали школьнôй Sussex cor. Greene St. устроєный на доходъ новои церкви дня 24, 27 марця 1904 р. о годинѣ 7 вечеромъ.

Запрашае ся всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои ласкавои участи, а то тимъ больше, що вступъ вôльный, а число предметôвъ до выграня есть дуже велике, тай рѣчи суть цѣннй. Жертвы або рѣчи на феръ прійме зъ подякою

о. Николай Пôдгорецкій,
88 Sussex Str., Jersey City, N. J.

Календарь Р. Н. Союза на рôкъ 1904.

се така книжка, котру не лишь кождый членъ Союза, але кождый американьскій Русинъ повиненъ мати.

Въ Календари Союза кромѣ многихъ пожиточныхъ и цѣкавыхъ рѣчей знайдете также 20 прекрасныхъ образкôвъ.

Цѣна лишь 25 центôвъ.

Календарѣвъ безъ грошей не высилаемъ.

Сли хочете

стати передплатникомъ просвѣтныхъ книжочокъ, котрй будуть выходити що мѣсяця пôдъ заголовкомъ „Слово" вытнѣть сю карточку, вложѣть ей до коверты зъ монейордеромъ на $1.50 и зашлѣть до: Rev. St. Makar, Box 13, Mt. Carmel, Pa.

Посылаю $1.50 яко пренумерату на просвѣтнй книжочки „Слово".

Имя и прозвище: ....

Докладный адресъ: ....

Вôддѣлъ, Вôддѣлъ, Вôддѣлъ и еще разъ Вôддѣлъ!

Кождый секретарь або членъ Союза, котрый пише до насъ въ якôй небудь справѣ Союзовôй — мусить подати намъ число свого вôддѣлу Союза. То не все одно до якого вôддѣлу котрый чоловѣкъ належить!

Листы въ справахъ Союзовыхъ безъ подання числа вôддѣлу Союза не будуть увзглядненй, позанкъ залагодженє такихъ листôвъ занимае намъ непотрѣбно дуже много часу а се не лежить въ интересѣ нѣ Союза нѣ „Свободы".

Редакція „Свободы".

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Марецъ.

24	Ч.	Софроній
25	П.	Θеофанъ
26	С.	Акад. Пр. Д. Богор.
27	Н.	5 Поста. Венедиктъ
28	П.	Агапій
29	В.	Сабинъ и Александръ
30	С.	Алексій

— „ДНѢСТЕРЪ", руске товариство взаимныхъ обезпеченъ и взаимного кредиту, засноване въ Галичинѣ передъ 12. роками, розвывае ся дуже гарно. Зъ нового звѣту дирекціи дознаемо ся, що фонды товариства выносять теперь 1 міліонъ 13 тысячь 691 корôнъ. Всѣхъ будинкôвъ обезпеченыхъ въ „Днѣстрѣ" е 220 тысячь 150, а въ тôмъ числѣ 122 тысячѣ 545 домôвъ. Церквей е обезпеченыхъ 2.398, а приходôвъ 1.449. Вілянсова надвышка товариства за рôкъ 1903. выносить 84 тысячѣ 819 корôнъ.

— НОВЙ руско-украиньскй часописи. На буковиньскôй Руси почавъ выходити „Промінь", суспольно-науковый орґанъ руско-украиньского учительства. Нашй учителѣ въ Америцѣ и всѣ свѣдомй люде, котрымъ добро народа лежить на серци, повинни громадно передплачувати сю часопись, а ручимо, що будуть вдоволенй зъ неи. Передплата выносить пôвтора доляра на рôкъ. Єи адреса: „Промінь", Вашкôвцѣ, Bukowina, Austria.

У Львовѣ почала выходити часопись „Економіст", мѣсячникъ економічно-господарскій, орґанъ стоваришенъ заробковыхъ и господарскихъ. Поручаемо єѣ нашимъ робôтникамъ а найпаче бизнесменамъ и фармерамъ. Передплата 1½ на рôкъ; адреса: „Економіст", Ринокъ ч. 10. Львôвъ, Galicia Austria.

— МИНУВШОГО мѣсяця огонь въ Лоси, Галичина, знищивъ кôлькананцять хижъ. Шкода велика, въ бôльшôй части не обезпечена.

— СТРАШНА експльозія лучила ся оногды въ фабрицѣ набоѣвъ и фаерверкôвъ на розѣ 18-ой и Вестернъ улицъ въ Чікаґо Ил. Выбухъ знищивъ цѣлу фабрику и убивъ 10., а ранивъ около 80 осôбъ. Причиною катастрофы була мала кабзля, котру настолочено черезъ необережность.

— ОДНА угорска часопись доносить: Въ громадѣ Терпесть въ бѣгарскôмъ комітатѣ похоронено недавно румуньского селянина, що звавъ ся Вігіканъ. Кôлько днѣвъ пôзнѣйше розôйшла ся по селѣ поговôрка, що мара помершого ходить кождои ночи по господарствахъ и зачаровуе коровы. Кôлькохъ селянъ кляло ся на чôмъ свѣтъ, що бачили мару на власнй очи и що коровы дають кроваве молоко. Дôйшло до того, що деякй забобонни мужики розкопали одною ночи грôбъ Вігікана, розбили трумну и вырѣзарши ему серце, и прибили трупа на хрестъ посередъ цвинтаря. Про те зневаженє мощей чоловѣка донесло ся до властей, котрй заворядили въ тôй справѣ строге свѣдство и увязнили виновникôвъ.

Ось якй то наслѣдки забобонности и темноты.

— СИМИ днями розпочало ся въ Питсбургъ, Па. слѣдство коронера въ справѣ страшнои катастрофы въ копальни Гарвікъ. Якъ звѣсно, дня 25. сѣчня с. р. лучила ся тамъ грôзна експльозія ґазôвъ. Погибло при тôмъ 178 робôтникôвъ, а хочь всѣ знають, що причиною нещастя були властителѣ майнôвъ, справедливость не могла найти винуватцѣвъ. Почуемо незабаромъ, що еще скаже коронеръ.

— СЛАВНЫЙ россійскій маляръ Верещагінъ ѣде на далекій Сходъ, щобы тамъ, подôбно якъ и въ россійско-турецкôй войнѣ, збирати мотивы до образôвъ.

Добавимо до сего, що Верещагінъ агітуе противъ воєнъ, а именно тымъ робомъ, що на образахъ представляе всѣ страшнôй грозъ. Хто разъ бачивъ его картины зъ россійско-турецкои войны, тй купы трупôвъ и лиця конаючихъ салдатôвъ, той почнае ненавѣдѣти вôйну.

— ВЕЛИКА фабрика „Нью-Йоркъ Катонъ Милсъ Ко." въ Ютика, Н. Й. згорѣла до нащадку. Около 550 робôтникôвъ втратило працю.

— ПОНАДЪ хату Василя Галайды, члена братства Успенія Пресв. Богородицѣ и Р. Н. М. Союза въ Алеґені Па. перелетѣвъ бузьке и принѣсъ ему маленьку красну и здорову дѣвчинку, котрôй при крестѣ дано имя Катерина. Родичѣ и дитина здоровй. На крестинахъ забавили ся гостѣ дуже красно и зложили на Р. Еміґраційный Дôмъ $4.15. Жертвували слѣдуючй:

Василь Галайда	50
Дмитро Вархолякъ	50
Афтанъ Олексякъ	50
Петро Герляхъ	25
Михаилъ Турковскій	25
Петро Кôтъ	25
Михаилъ Колодѣйчикъ	25
Иванъ Палиця	25
Йосифъ Фрисъ	25
Йосифъ Драганъ	25
Анна Драганъ жена Йосифа	25
Николай Драганъ	25
Йосифъ Мазурокъ	15
Стефанъ Опалка	15
Параска Опалка жена Стеф.	10

Попередно зложили на руки М. Т.:

Павло Каршневичь	50
Петро Ильчишинъ	50
Василь Вархолякъ	20
Разомъ	$5.35
Пересылка	10
Остае	$5.25

Гôсть.

— РУСИНЪ Мих. Югасъ звѣсный бизнесменъ въ Скрентонъ, Па. одержавъ диплôмъ гіпнотизера. П. Югасъ вôдъ давна займавъ ся гіпнотизмомъ и дôйшовъ теперь на тôмъ поли до великои вправы. Диплôмъ надала ему выс. школа гіпнотизму проф. Гародена въ Джексонъ, Міч.

— СКАЖЕНЫЙ песъ появивъ ся въ селѣ Гутиско, бобрецкого повѣта, (Галичина) и покусавъ 6 осôбъ. Покусаныхъ вôдôслано до лѣчничого заведеня Пастера въ Будапештѣ.

— НА кару смерти черезъ повѣшенє засуджено въ Филадельфіи, Па. угорского ворожбита Гоча. Доказано ему, що продававъ жѣнкамъ трôйло, щобы трôили своихъ мужѣвъ.

— ДЕРЕВЛЯНЫМЪ алькоголемъ отроѣло ся въ Новôмъ Лондонѣ, Конн. пятьохъ жовнѣрѣвъ изъ сотнои батеріи крѣпосной артилеріи Сп. Державъ. Якъ звѣсно, деревляный алькоголь е сильнымъ трôйломъ, але жовнѣры не знали сего; пили его мовъ звычайну „віску", доки не надôйшла смерть...

— ЗÔ СТРАХУ передъ жѣнкою повѣсивъ ся коло Любачева (Галичина) богатый господарь Иванъ Полохъ. Вôнъ згубивъ невеличку суму грошей и боявъ ся вертати до дому, бо мавъ дуже люту жѣнку. Першій мужъ тои жѣнки збожеволѣвъ. — То разъ собѣ була жѣнка — родомъ изъ самого пекла!

Телеґрамы и письма, присланй на всенародне вѣче въ Олифантъ, Па.

Зъ Джерзі Сити, Н. Дж.:

1) Засѣ римскôй Пропаґандѣ до насъ! Намъ потреба епископа, Русина-народовця, а не мадярона анѣ москвофула. Трикратне „слава!“ участникамъ вѣча! — Братство св. П. и П.

2) Въ молодежи сила американьскои Руси. Радьте для еи просвѣты! Трикратне „слава“ вѣчевикамъ! — Михайло Бережнякъ.

3) Вôльнымъ воля! Радьте надъ долевъ рускои молодежи. Ще не вмерла Украина! — М. Келичава.

4) Хто зъ нами, мы зъ нимъ! Въ купѣ всьо поборемо. Слава вамъ! — М. Костищакъ, И. Леничь.

5) Введѣть въ жите руску Бурсу сего року, бо безъ высшои освѣты не ма для насъ будучности. — Руска школа.

6) Прочь зъ хрунями! Нашъ клюбъ духомъ зъ вами! — Клюбъ 4 Михайлôвъ.

7) Прочь зъ хрунями! Слава проводирамъ американьскои Руси, слава усѣмъ присутнымъ на всенароднôмъ вѣчу въ ОлиФантѣ! — Д. Ванько.

8) Борѣть ся смѣло зъ ворогами! Пôддвигнѣть Народный Фондъ, бо въ нѣмъ будучность и сила народна! — Андрѣй Сандовичъ.

9) Вносимо запротестувати противъ указу російского царя зъ 1876 р., котрымъ заковано нашу рôдну мову! — Джервіситскй Русины.

10) Не пора Москалеви й Ляхови служить! Тожь смѣло до дѣла! Выкорѣнѣть московске хабазе зъ народнои нивы! — Д. Голодъ.

11) Честь и слава всѣмъ присутнымъ на всенароднôмъ вѣчу, котрй стоять про добробытъ нашого народу! Мы душею зъ вами! — Кирчôвъ.

12) Нынѣшне вѣче най буде на славу та добро руского народу. Радьте добру раду. — Джервіситскй Русины.

Зъ Елизабетъ, Н. Дж.:

Радьте надъ добромъ руского народу. Мы духомъ зъ вами. Трикратне слава вѣчевикамъ и всечестному духовеньству. — Тростіси зъ Елизабетъ, Н. Дж. Василь Явилякъ, Андрѣй Свѣтичь.

Зъ Йонкеръ, Н. Й.:

1) Щасть Боже всенародному вѣчу! Працюйте надъ Руси добромъ та не забувайте на Народный Фондъ та на школярикôвъ американьскои Украины Руси! — Школярѣ зъ Йонкерсъ.

2) Честь и слава вамъ! Радьте о добро руского народа въ Америцѣ! — Руска Народна Спôлка. Дионизій Мерена.

3) Честь и слава делеґатамъ и священикамъ на народнôмъ рускôмъ вѣчу! Радьте панове о просвѣту народа, о справахъ святои церкви, о школахъ! Слава нашимъ борителямъ за нашу прадѣдну христіяньску вѣру, а ганьба зрадникамъ и хрунямъ. — Парафія въ Йонкерсъ.

4) Боже, въ Тобою йдемо до бою за правды волю и законъ твôй. И сто разъ впавши и сто разъ вставши станемо въ правдѣ вôльнôй, святôй. — Братство св. Ар. Михаила.

5) Въ день торжественного вôдбутя другого всенародного вѣча засилаю борцямъ щироруске поздоровлене. — С. Г. Пелякъ.

6) Борѣть ся о добро американьскои Руси и о еи независимыхъ правахъ! Прочь зъ врагами! — О. Вариха.

7) Слава и честь вѣчевикамъ! Борѣть ся за славу и волю о добро руского народу, бо муравлѣ хоть маленькй держать ся купы. — А. Телепъ.

8) Прочь зъ опѣкунами чужими! Вставаймо до народного дѣла! Няй жие Русь Украина и еѣ драматична штука. — Кружокъ театральный въ Йонкерсъ.

9) Всѣмъ вѣчевикамъ жичимо многая лѣта! Працюйте надъ долею просвѣты, школы, спѣву, нашои святои церкви и украиньскои Руси. — Хоръ въ Йонкерсъ.

10) Честь борцямъ за права руского народа въ Америцѣ! Я духомъ зъ вами — С. Фецко.

11) Разомъ впередъ поступайте! Славы й волѣ Руси Украинѣ добувайте. — А Телепъ.

12) Радьте надъ добромъ рускихъ правъ а на погибель ляхамъ и москалямъ, бо вже часъ, щобъ въ наше вôконце засвѣтило сонце. — Рогачь и Вайнеръ.

13) Слава и честь вамъ всѣмъ делеґатамъ! Радьте надъ добромъ руского народа! Най щезне неправда, а най буде правда, але не нюйорска. — Руска Народна Спôлка.

14) Борѣть ся о славу и честь Руси Украины и еѣ права, бо не пора москалеви й ляхови служити! Най пропадуть хрунѣ! — О. Вариха и М. Телехъ.

Зъ Ансоніи, Конн.:

1) Дай Боже, щобъ нынѣшне вѣче вышло на користь Руси Украины, якъ нынѣшный день Вашинґтона. — Д. Сидорякъ.

2) Мы серцемъ зъ вами, панове делеґаты. Радьте на добро руского народа въ день уродинъ Вашинґтона. — Цѣркотъ и Боршовичь.

3) Не можемо делеґата выслати. Щасть Боже другимъ всенароднымъ зборамъ въ Олифантѣ! Мы духомъ и серцемъ зъ вами. — Дѣвоче брацтво въ Ансоніи.

Зъ Дербі, Конн.:

Слава вамъ всѣмъ зôбранымъ на вѣчу! Радьте надъ добромъ святои церкви и руского народа. Я духомъ зъ вами! — Алекс. Горбаль.

Зъ Трой, Н. Й.

Честь и слава борцямъ за належнй права! Борѣте ся, поборете, вамъ Богъ допоможе. — Добротвôръ.

Зъ Реймі, Па.

Честь вамъ братя вѣчовики и поздоровлене вôдъ Рамейскои рускои кольоніи! Дай Боже, абы думки пôднощенй на вѣчахъ приняли ся въ каждôмъ рускôмъ серци а Русь американьска буде вдячна. — О. Понятишинъ, Трифонъ Барна.

Зъ Монесенъ, Па.

Мы зъ вами! Нашъ народъ забутый до часу та зъ часомъ и самъ зможе выбитись на волю. Лишь вырвати корѣнь кацапскои зрады, тогды зъ ворогами легко до порады. — М. Семенюкъ.

Зъ Бофало, Н. Й.

1) Честь и слава нашимъ рускимъ борцямъ и всѣмъ делеґатамъ на рускôмъ вѣчу въ Олифантѣ! — Никола Серединьскій.

2) Най пропаде незгоды проклята мара! Пôдъ Украины еднаймось прапоръ! — Брацтво.

3) Русины зъ Бофало засылають вѣчевикамъ сердечный привѣтъ! — Руска парохія.

4) Честь вамъ, проводирямъ нынѣшного вѣча, котре есть засновкомъ добра для всѣхъ Русинôвъ въ Америцѣ. — П. К. Ґнатъ.

Зъ Мекіспортъ, Па.

1) Держѣть ся крѣпко братя. Въ гору прапоръ Украины Руси! Часъ ярмо зняти на вôльнôй земли! — М. Ґрацонь.

3) Слава и честь вамъ, рускй Соколы! Прочь зъ перевертнями! — Братство сестричне св. Ольги.

3) Щасть Боже боротись за нашу святу руску церковь! Прочь зъ влѣзливымъ латиньствомъ! — М. Ґрацонь, М. Палка, М. Яблоньскій.

Зъ Шамокинъ, Па.

На свободѣ жиймо въ згодѣ и любвѣ. Славнои неньки мы дѣти — тожь не забуваймо про великй для неи обовязки! — А. Шаршонь.

Зъ Летбриджъ, Альта., Канада:

На погибель всѣмъ катамъ и вызыскувачамъ! Най жие робучій людъ. Най жие самостôйна Украина безъ хлопа и пана та безъ Єзуитôвъ! Прочь зъ царями! — Т. Томашевскій, Д. Соляничь.

Зъ Санъ Франсиско, Кал.

Вогонь нехай палае у серцяхъ вашихъ! На бôкъ бездушнôсть и нѣкчемный страхъ. Взнесѣть прапоръ идеѣ для дѣтей вашихъ. Для поступу, для правды стелѣте шляхъ. — Тарасъ и Наталка Ферлей, Мирославъ Стечишинъ, Юрко Сиротюкъ.

Зъ Мекіраксъ, Па.:

Всечесным зборамъ Боже допоможи довершити дѣло, котре намъ доконче потрѣбне. Боже крѣпи силы нашимъ проводирамъ! — П. Прешлякъ.

Зъ Єйтсборо, Па.:

Трикратне „слава!“ вѣчевикамъ. Радьте панове на добро американьскои Руси! Мудровъ и здоровою радовъ ваша праця най выйде на користь и славу. Богъ вамъ помагай! Здоровлю васъ всѣхъ. — Петро Шевчикъ.

(Конець буде.)

КНИЖКИ

Американьскій шляхтичь	15
Весела книжочка зъ образками	30
Де що про звѣрята	30
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ історіи російскои православнои місіи въ Америцѣ.	10
Дорога до свѣдомости	10
Загадки и образки	10
Журавлѣ	15
Календарь „Союза“ (1904)	25
Казка про жида	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Марія	10
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Оповѣданя для дѣтей	20
Образки въ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Про вôдступник. вôдъ рос. православія	10
Псалтирь	100
Pid Krestom	100
Покуса	10
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Руско-англійскій Словарець (передрукъ зъ Англ.-руск. Проводн.	20
Руско-англійскій Проводникъ	50
Стежечка въ рай	50
Тарасъ Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	15
Читанка друга	25
Читанка трета	40
Читанка четверта	50

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй бачите въ послѣднôмъ числѣ „Свободы“.

Зъ замовленями посылайте и грошѣ.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму менчу якъ доляра не принимае ся.

Почту мы оплачуемо.

Адресъ:
SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

JOHN J. CAMPTON

Католицкій похоронникъ.

Вынаймае тано керичѣ
— ту и на околицю. —

410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Beer

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ

Въ Шамокінъ, Па. мешкае руській кравець

ПЕТРО КУЗМИЧЬ

425 N. Shamokin str.

Робить вôнъ всѣлякй убраня мужескй складно и дешево.

Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнй склянки доливае.
Є цигара, е и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшй и найтанщй напитки всякого рода в пораду. ... най лучше ку... ти шифкарту

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. | Телефон Nr. 1673

Юліянъ Копистяньскій
(Julian Kopyscianski)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлѣпшй напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки досконалй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька!

ST. HERMANS BENEVOLENT Society. ORGANIZED FEBR. 1888 ROCHESTER, N.Y.

Выробляе братскй машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

Друкарня „Свободы“

ВЫКОНУЕ:

ТИКЕТЫ, на пікніки, балѣ, выгравки, представленя,
ПАПЕРЫ листовй,
КОВЕРТЫ для братствъ и поодинокихъ людей.
СТАТУТЫ братскй,
КНИГИ параф. и братскй,
КНИЖКИ колекторскй, братскй и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРЪ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскй

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

АДРЕСЪ: **SVOBODA,** BOX 353, SCRANTON, PA.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)

— въ —

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрѣбнй рѣчѣ до житя, якъ також можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ГАРМОНІЄ!

Найлѣпшй, найсильнѣйшй и найтаншй гармоніи можете дôстати у мене. — Пишѣть по великій цѣнникъ зъ образками, въ котрôмъ найдете машинки до друкованя, годинки, що кукають и грають, гуслѣ, басы, клярнеты, краевй файки, бритвы, печатки и много другихъ новыхъ а потрѣбныхъ рѣчей.

S. KELTONIK, PUNXUTAWNE, PA.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

ЧАРОДѢИНА МАШИНКА.

Ось вамъ ЧУДЕСНЫЙ ВЫНАХÔДЪ.
Цѣна 50 центôвъ.

FORTUNE TELLER

Ся чудесна машинка вôдповѣдае на всякй пытаня такъ скоро, мовь жива. Є она такъ уряджена, що скаже вамъ вашу будучнôсть, яке жде васъ нещасте, якъ вамъ пôде въ торговли, любови и пр. До неи можете говорити, мовь до живои, позаякъ вôдповѣсть вамъ сейчасъ черезъ нриприлвеный рôгъ. Рухъ вашихъ губъ и голосу приносить чудесну вôдповѣдь. Все те уряджене на основѣ науки. Безлѣчь смѣху можь мати зъ нею въ товариствѣ, а навѣть легко заробити грошѣ.

Коли хочешь знати, яка жде тебе доля, чи оженишь ся або пôдешь за мужь, чи мужь або жена любить тебе, такъ поспытай чудесной машинки а она на все вôдповѣсть. Машинка зроблена зъ ніклю и е такъ сильна, що можешь мати ей цѣле житє.

Продаемо також машинки до друкованя, книжки, розличного рода товары, вôдзнаки для братствъ, печатки, прапоры и т. п. Катальоги шлемо даромъ. Грошѣ посылайте черезъ „Моніордеръ“ або въ реджістрованôмъ листѣ. Посылку низше долара принимаемъ въ 1-центовыхъ значкахъ почтовыхъ.

Scientific Novelty Mfy Co N. E. Cor. Randelph & Wabash, CHICAGO, ILL.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co Ld.

— въ —

SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $5,500.00 Заряджують нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту“ и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ подъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send ... cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Новіи блистающи поступы ПРОФ. Д-ра Е. С. КОЛЛИНСА въ лѣкарствѣ.

Лекція Проф. Д-ръ Е. С. Коллинса о высшомъ лѣкарскомъ знаніи.

Многіи наши люде, которіи въ потѣ чола працюють на хлѣбъ щоденный, будь въ майнахъ або въ фабрикахъ, передвчасный пôдкопують собѣ гробъ, понеже въ разѣ слабости пешукають помочи тамъ, где бы ей **направду дôстати могли,** але пасамперёдъ удають ся до всякихъ знахорôвъ, которіи не мають **ни найменшого пойму о лѣченю;** наслѣдкомъ неумѣючого злого лѣченія, станъ здоровля ихъ погоршить ся, хоробы застарѣють и станутъ зовсѣмъ не вылѣчимыми. Для того они сами суть причиною своихъ болѣзней и передвчасной смерти.

Любиміи Родимцѣ! Отворѣть уже разъ очи! Пôзнайте хотяй разъ своего добродѣя и охранцю! Перечитайте, що пишуть вашіи родимцѣ и чужіи люде о **новыхъ поступахъ Проф. Д-ра Е. С. Коллинса.**

BARBERTON, O., 27. Jan. 1904.

Впв. Проф. Коллинсъ!

Терпѣлъ я на горловый катаръ, неустанный кашель, который не далъ мнѣ покоя ни днемъ ни почею и ослаблялъ мня; при тôмъ малъ я великіи болѣ персей на правôмъ боку. Въ тôмъ сумнôмъ положеню одозвалъ ся я до васъ, бо я читалъ, що за помочію вашихъ спеціальныхъ лѣкарствъ сте въ станѣ вылѣчити и тыхъ, которыи стратили надѣю вылѣченя. Тôлько одну дозу ужилъ я вашихъ лѣкôвъ и уже зовсѣмъ я здоровъ.

Съ глубокимъ почтеніемъ

Я. Бригнелъ,
Member of American Legion of Honor.

WESTON, COLO, 12. Jan. 1904.

Впв пане Проф. Коллинсъ!

Коли я была напомянута, що Проф. Коллинсъ охоронилъ уже много людей отъ хоробъ, даламъ собѣ на тôмъ залежати и описала я свою слабôсть заворотъ и тряску удôвъ Вы послали мнѣ лѣки, которыи уживала я для приписôвъ а выслѣдокъ былъ такій, що въ протягу 4 тыжнôвъ быламъ совсѣмъ здорова. Для того смѣло можна казати, що Проф. Коллинсъ выратувалъ мня отъ близькой смерти. Теперь чую ся совсѣмъ здорова и спокôйна и жію со своею фамиліею.

Дякуючи вамъ за помощь, молю ся за ваше здорове остаюсь

Съ глубокимъ почтеніемъ

Марія Балтазаръ.

Хвала изъ Канады.

Мр. НАПОЛЕОНЪ ТРАГАНЪ, изъ S. Faustin, P. Qu., Canada пише такъ:

Черезъ много лѣтъ терпѣлъ я на дуже докучливый ревматизмъ и отъ часу до часу змушеный былъ лежати. Уживалъ я разныи лѣкарства, але ни одно изъ нихъ не донесло мнѣ улѣвы Конечно оденъ изъ моихъ приятелôвъ порадилъ мня, щобы я ся удалъ до Проф Коллинса о раду. Однаково изъ великою неохотою послухавъ я, бо не довѣрювавъ щобы Проф. Коллинса лѣкарства могли мня вылѣчити. Но по ужитію его лѣкôвъ я къ моему найбôльшому удивленію переконавъ ся, що мнѣ помагають а въ короткôмъ часѣ чувъ емъ ся совсѣмъ здоровый.

Кождому може быти споможено, кто тôлько изъ довѣріемъ удасть ся до того славного ученця **Проф. Д-ра Коллинса,** который цѣле свое житіе посвятилъ терпяцому люду, абы му помагалъ.

Хочете быти вылѣченіи?

Если васъ инныи лѣкарѣ выголосили за невылѣчимыхъ, если уже стратили сте всю надѣю, терпящи на застарѣлыи або зачаточныи внутренныи или зовнутреныи хоробы.

Пишѣть сейчасъ або зголосѣть ся осôбно **у Проф. Д-ръ Е. С. Коллинса а будете дѣйстно захраненыи.**

Цѣлыи книги дали бы ся написати свѣдоцтвами о удивительныхъ поступахъ въ лѣченю рѣжныхъ слабостей, понеже онъ вылѣчилъ и такихъ, которыи уже цѣлу надѣю утратили на ихъ вылѣченіе а по краю гроба находившихъ ся немощныхъ **вчинилъ совсѣмъ здоровыми и силными людьми,** о чимъ посвѣдчають примѣры и жиющіи пацієнты.

Мущины, женщины молодцѣ и панны, которыи хворуете на внутренныи, поглавныи або тайныи хоробы марно шукати будете где инде помощи, ибо тôлько Проф. Д-ръ Е. С. КОЛЛИНСЪ васъ може уздоровѣти.

Часъ платитъ — часъ тратитъ. Не откладайте изъ лѣченіемъ.

Не очѣкуйте, що вамъ хороба сама перейде. Чимъ бôльше откладаете, тымъ для васъ гôрше, а тымъ лучше для васъ, чимъ скорше зголосите ся осôбно або листовно до **Проф. Д-ръ Е. С. Коллинса который приверне вамъ здоровіе и сохранитъ животъ.**

Кто неможе явити ся осôбно, нехай пише пôдъ адресою:

PROF. DR. E. C. COLLINS,
140 W. 34th Street, New York, N. Y.

Хворыи пацієнты принимають ся въ его закладѣ отъ год. 10. рано до год. 5. вечеръ. Въ середу и пятницю до год. 8. вечеръ. Въ недѣлю отъ год. 10 до 1.

Кто незнае на яку слабôсть хворуе, нехай пошле 10 ц. въ маркахъ и сейчасъ получитъ даромъ доперва изданую книжочку: „Проводникъ Здоровля,“ въ которой знайдете поясненія и порады.